

บทที่ ๓

ผลของการศึกษาและวิจัย

ในการศึกษาและวิจัยเรื่อง "บทบาทของศูนย์เยาวชนในการพัฒนาความเป็นผู้นำ" ซึ่งอธิบายตามทฤษฎีของการอบรมระเบียบทางสังคมแล้ว ศูนย์เยาวชนถือเป็นสถาบันที่มีบทบาทต่อการอบรมระเบียบทางสังคมสถาบันหนึ่งในการที่จะปลูกฝังลักษณะการพัฒนาการในทางต่าง ๆ ของเยาวชนให้คุณภาพตามบรรทัดฐานของสังคม จากกลุ่มสถาบันอื่น ๆ ซึ่งมีหน้าที่ในการอบรมระเบียบทางสังคมหลายกลุ่มด้วยกัน และเพื่อเป็นการทดสอบถึงลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวในสังคมไทย จะ เป็นไปตามสมมติฐานดังที่กล่าวไว้ในทฤษฎีการอบรมระเบียบทางสังคมมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพราะจากผลของการวิจัยในครั้งนี้ อาจจะไม่เป็นไปตามสมมติฐานดังเช่นที่ทฤษฎีได้กล่าวไว้ กล่าวคือศูนย์เยาวชนซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งที่มีหน้าที่และบทบาทสำคัญในการอบรมเยาวชนของชาติโดยตรง อาจจะไม่มิต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเยาวชนทั้งในทางที่ดีขึ้นหรือเลวลงในกรณีเช่นนี้ยอมรับไปว่า ศูนย์เยาวชนไม่ได้มีบทบาทสัมพันธ์สอดคล้องกับการพัฒนาบุคลิกภาพของเยาวชน ในทางตรงกันข้ามถาศูนย์เยาวชนมีบทบาทที่จะโน้มน้าวเยาวชนที่มาเข้าร่วมกิจกรรมให้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการพัฒนาพฤติกรรม ตลอดจนบุคลิกภาพให้เป็นที่ยอมรับของสังคม แสดงว่าศูนย์เยาวชนนี้มีอิทธิพลต่อการที่จะชักจูงเยาวชนของชาติให้มีความประพฤติตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือสามารถช่วยสร้างสรรความเจริญให้กับประเทศชาติในอนาคต ซึ่งจะได้รับผลสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใดเป็นเรื่องที่จะต้องวิเคราะห์กันต่อไป

ดังนั้นการศึกษาในที่นี้จึงได้ตั้งสมมติฐานหลักไว้ว่า "บทบาทของศูนย์เยาวชนในการส่งเสริมและจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเยาวชนของชาตินั้น มีส่วนช่วยสนับสนุนลักษณะการพัฒนาบุคลิกภาพเยาวชนของชาติให้มีลักษณะความเป็นผู้นำ โดยพิจารณาจากลักษณะความเชื่อมั่นและรู้จักการรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวมตามความต้องการของสภาพสังคมในขณะนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการที่จะปรับตัวให้เหมาะสมกับสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ ตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

โดยเฉพาะในสภาพสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงความเจริญในด้านต่าง ๆ ไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะคนไทยนั้นสามารถที่จะปรับตัวและยอมรับสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ จาก

สังคมภายนอกได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากการยอมรับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และปัจจัยต่าง ๆ ทางด้านวัตถุได้ทัดเทียมกับอารยประเทศอื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกันก็เลยต่อการพัฒนาความเจริญทางด้านจิตใจให้มีการพัฒนาความเจริญควบคู่กันไป ดังนั้นจึงก่อให้เกิดอุปสรรคนานัปการ อันมีผลสืบเนื่องมาจากความล่าช้าของการปรับปรุงท่าทีความรู้สึกทางด้านจิตใจ ซึ่งก่อให้เกิดเป็นปัญหาสังคมอยู่ในขณะนี้ ส่วนใหญ่มีสาเหตุเนื่องมาจากการไม่สามารถปรับคนให้พฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงนั่นเอง จึงก่อให้เกิดปัญหาในการที่จะประพฤติตนให้เป็นเยาวชนที่ดี ทั้งนี้เพราะในขณะที่ยังคงมีการเปลี่ยนแปลง ย่อมจะเกิดสภาวะไร้บรรทัดฐาน (Normlessness) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เยาวชนชาวสังคมนั้นจะยึดมั่นเป็นหลักในการปฏิบัติตนสืบไป ฉะนั้นในช่วงระยะที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อเช่นนี้ เยาวชนส่วนใหญ่จึงมีแนวโน้มที่จะประพฤติตนเบี่ยงเบนจากขอบข่ายที่สังคมนั้น ๆ ได้กำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ไว้ ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติที่ทุกคนและทุกสถาบันในสังคมจักต้องช่วยกันแก้ไขในการที่จะจัดอุปสรรคในคานต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อช่วยให้เยาวชนของชาติมีความพร้อมที่จะปรับตนให้เข้ากับสภาพของสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ และพัฒนาบุคลิกภาพให้มีความเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าสืบต่อไป การที่เยาวชนของสังคมใดจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะการอบรมขัดเกลาของสถาบันต่าง ๆ ในแต่ละสังคมว่าจะสามารถปลูกฝังทัศนคติ ท่าทีความรู้สึก ใ้กับสมาชิกของตนได้เพียงพร้อมสมบูรณ์แบบสนองตามความต้องการของสังคมใดมากน้อยเพียงใด อาทิเช่น

๑. ครอบครัว เป็นสถาบันพื้นฐานที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการกำหนดลักษณะบุคลิกภาพของเยาวชนที่เป็นสมาชิก กล่าวคือเยาวชนจะมีบุคลิกภาพเช่นใดขึ้นอยู่กับกรอบมรดกเลี้ยงดูของพ่อแม่และอุปการครอง โดยเฉพาะในช่วงที่ยังเป็นเด็กอยู่นับถือเป็นระยะที่มีความสำคัญมากในการก่อร่างเทินบุคลิกภาพของแต่ละปัจเจกชน ดังนั้นเราจึงถือว่าปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดบุคลิกภาพของเยาวชนขึ้นอยู่กับวิธีการอบรมเลี้ยงดู โดยเฉพาะพ่อแม่และอุปการครองจะเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในการที่จะถ่ายทอดพฤติกรรมและวัฒนธรรมต่าง ๆ แก่เด็กได้อย่างใกล้ชิดและลึกซึ้ง ดังนั้นเราจึงกล่าวได้ว่าลักษณะของครอบครัวเป็นเช่น

โดย ย่อมจะส่งผลกระทบต่อสมาชิกในครอบครัวนั้น ๆ กล่าวคือเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่มีความเพียบพร้อมสมบูรณ์แบบ จะมีแนวโน้มในการที่จะได้รับการฝึกฝนอบรมให้การพัฒนาในทางที่ดีขึ้นมากกว่าเยาวชนที่อยู่ในสภาพครอบครัวที่ต้องประสบกับปัญหาในทางต่าง ๆ จะไม่มีโอกาสพัฒนาความเจริญอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามขั้นตอนการพัฒนาในแต่ละระดับ เช่น ในระยะที่เป็นเด็กทารก ความต้องการส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องอาหาร ความรัก ความอบอุ่น แฝงพอนจากชวาระยะเวลาดังกล่าว ความต้องการของเด็กเริ่มจะเปลี่ยนแปลงและเพิ่มความต้องการมากขึ้น เด็กเริ่มจะแสดงออกถึงความรัก ความเกลียด ความพอใจและไม่พอใจ ผู้ใหญ่จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากการให้การตอบสนองความต้องการทางคานร่างกายมาเป็นการให้การอบรม ใหญ่จักควบคุมอารมณ์ ตลอดจนหัดให้เด็กรู้จักช่วยตัวเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่พ่อแม่จะต้องพยายามถ่ายทอดให้กับเด็ก ดังนั้นการที่เด็กจะมีบุคลิกภาพอย่างไรจึงขึ้นอยู่กับลักษณะความสัมพันธ์กับบุคคลที่เด็กใกล้ชิดมากที่สุด

เราจะเห็นได้ว่าพ่อแม่มีความสำคัญต่อการอบรมสั่งสอนเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า เพราะเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ฉะนั้นครอบครัวจึงมีอิทธิพลมากต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ เพราะจะช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า แต่ถาเป็นไปในทางตรงกันข้าม เด็กอาจจะต้องพบกับความผิดหวังและไม่ไต่พัฒนาตนในทางที่ดีขึ้น ดังนั้นเราจึงกล่าวได้ว่า การที่เด็กจะมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นหรือเลวลงขึ้นอยู่กับสภาพของครอบครัว เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาความเจริญเติบโตทั้งทางคานร่างกายและจิตใจ

แต่เนื่องจากการศึกษาถึงลักษณะการพัฒนาความเป็นผู้นำในขั้นเป็นการศึกษาจากเยาวชนในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรม ซึ่งถือว่าเยาวชนเหล่านั้นเป็นเยาวชนที่ต้องประสบกับปัญหาในทางสภาวะแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาบุคลิกภาพในการที่จะเป็นเยาวชนที่สมบูรณ์แบบ ทั้งนี้เพราะเยาวชนส่วนใหญ่ในบริเวณดังกล่าวมักจะเป็นเยาวชนที่ไม่ได้รับความรักและความอบอุ่นจากครอบครัวเท่าที่ควร เพราะพ่อแม่ของเยาวชนเหล่านั้นส่วนใหญ่ไม่มีเวลาและโอกาสในการที่จะอยู่ใกล้ชิดเพื่อสั่งสอนหรือชี้แจงช่องทางที่ถูกที่ควรให้เยาวชนนำมาปฏิบัติ

เป็นแบบอย่าง ฉะนั้นเราจึงเชื่อว่าเขาวงกตในบริเวณดังกล่าวจะเป็นเขาวงกตที่มีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดเป็นปัญหาสังคม ทั้งนี้ก็มาสาเหตุมาจากการที่ครอบครัวไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ของหน้าที่ครอบครัวตามสมควรแบบนั้นเอง ซึ่งจะเห็นได้จากสถิติการล้มตัวอย่างเขาวงกต ๒๐๐ คน จาก ๒๐๐ ครอบครัวนั้น ปรากฏว่ามีอัตราส่วนสูงถึงร้อยละ ๗๕ ที่ทั้งพ่อและแม่ต่างก็ออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ประกอบกับลักษณะของครอบครัวในปัจจุบันที่มีลักษณะที่จะก่อให้เกิดความวุ่นวายและขาดความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัว เมื่อสภาพของสังคมเป็นเช่นนี้ย่อมจะก่อให้เกิดความบกพร่องในทางของการอบรมทางสังคมในชั้นปฐมภูมิ ซึ่งจะมีแนวโน้มนៃของวิธีการอบรมในระดับนี้ ๒ ทางด้วยกัน คือ

๑.๑ สอนโดยจงใจ โดยการสั่งสอนด้วยวาจาอย่างจริงจังว่าสิ่งใดที่ถูกต้องเหมาะสมกับความคง การของสังคม ส่วนการที่จะเข้มงวดกวดขันหรืออ่อนน้อมเพียงใดขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละสังคม

๑.๒ สอนแบบไม่จงใจ เป็นการอบรมสั่งสอนโดยที่ผู้ใหญ่ไม่รู้ตัว เช่น การแสดงความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว การแสดงออกของอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ การแก้ไขปัญหายุ่งยากผู้ใหญ่ การแสดงออกของความทุกข์สุข เป็นต้น เป็นสิ่งที่เด็กได้รู้ได้เห็น และจะคอย ๆ ซึมซาบเข้าไปในจิตใจ ซึ่งเด็กอาจจะนำไปปฏิบัติในอนาคต หรือมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กต่อไป ฉะนั้นการที่จะอบรมสั่งสอนให้เด็กหรือสมาชิกในครอบครัวใ้รู้ระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมอย่างใดมด จึงต้องเริ่มจากการเรียนรู้ในสถาบันครอบครัวเสียก่อน โดยที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีแก่เด็กในทางต่าง ๆ อาทิเช่น

ก. ให้การอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เด็กรู้สึกว่าเขาได้รับความรักอย่างเพียงพอ จึงไม่จำเป็นต้องไปแสวงหาความรักจากภายนอก

ข. พ่อแม่ผู้ปกครองต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการที่เด็กจะยึดถือเป็นแบบอย่างทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนแนะนำเด็กว่าสิ่งใดที่สิ่งใดไม่ดี เพื่อให้เด็ก

ใครจัดการตัดสินใจ ไม่ใช่ให้เด็กคนตัวเอง หรือบอกมันไปให้เขาเอง เมื่อโตขึ้น

ค. พยายามสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อเด็กจะได้รับเอาทัศนคติและเรียนรู้แบบอย่างความประพฤติที่ดีของพ่อแม่ ตลอดจนช่วยสร้างทักษะแก่เด็กโดยการฝึกให้รู้จักการทำงาน เพื่อให้เด็กทักษะ (Skills) พยายามอย่าให้เกิดสภาพบ้านแตก หรือมีการทะเลาะกันอยู่เสมอ ๆ เพราะจะทำให้เด็กมีความรู้สึกหวั่นใจต่อสภาพที่เกิดขึ้น

ง. เปิดโอกาสให้เด็กมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นภายในครอบครัว เพื่อเด็กจะได้เห็นความสำคัญของตนเอง และช่วยให้เด็กรู้จักคิดหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไปในวันข้างหน้า

จ. พยายามให้เด็กรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว พ่อแม่ปกครองควรเข้มงวดอบรมสั่งสอนเด็กให้เข้าใจว่า แต่ละคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ ช่วยทำงานในบ้านเท่าที่จะทำได้ เพื่อเด็กจะได้เข้าใจถึงความจำเป็นไปภายในครอบครัว

๒. กลุ่มเพื่อน (Peer Group) ถือเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลไม่น้อยต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเยาวชนในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะเป็นกลุ่มสถาบันกลุ่มหนึ่งที่จะทำหน้าที่ในการอบรมชี้แนะและเปรียบเทียบทางสังคมให้แก่เยาวชน นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มที่มีระดับการพัฒนาความเจริญทางด้านร่างกายและจิตใจที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือกลุ่มเยาวชนเหล่านี้จะไม่มีลักษณะความแตกต่างในเรื่องอายุ ความรู้ และสถานภาพทางสังคม ตลอดจนบทบาทที่จะได้รับก็ไม่แตกต่างกันมาก ฉะนั้นการคบเพื่อนในระดับนี้จึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็ก จากกลุ่มเพื่อย่อย ๆ เหล่านี้เด็กจะเริ่มเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ และจะคอย ๆ ขยายวงการติดต่อสัมพันธ์เพิ่มขึ้น เช่น กลุ่มเพื่อนเล่น กลุ่มเพื่อนนักเรียน และกลุ่มสโมสร ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้รวมตัวกันได้เพราะมีลักษณะการที่คล้ายคลึงกันในด้านใดด้านหนึ่ง ดังนั้นจึงถือว่ากลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญในการที่จะเป็นตัวแทนอบรมสั่งสอนเยาวชน โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันซึ่งมีลักษณะของความใกล้ชิดเกี่ยวในรูปแบบที่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนเป็นสำคัญ กลุ่มเพื่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาค่ที่เกิดขึ้นกับเยาวชนในระยะวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี เพราะเยาวชนในวัยดังกล่าวจะยึดถือกลุ่มเพื่อนเป็นแบบอย่างของการประพฤติและปฏิบัติตน ดังนั้นการเข้ากลุ่มของเยาวชนวัยรุ่นจึงพร้อมที่จะรับเอาค่านิยม ความเชื่อ ความสนใจของกลุ่มควยความเต็มใจ และให้ความสนทนสนทนกับเพื่อนรวมกลุ่มอย่างแนบแน่น เพราะการรวม

กลุ่มทำให้เขาชนมีความรู้สึกอบอุ่นใจทั้งที่ Mussen ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพในทุกด้าน เช่น ทางด้านอารมณ์ แนวความคิด ทัศนคติ ค่านิยม ฯลฯ ฉะนั้นการจัดกิจกรรมหรือชมรมต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของเขาชนในด้านการเข้ากลุ่มและเรียนรู้พฤติกรรมของสังคมนั้น จึงเป็นสิ่งที่พึงกระทำ แต่อิทธิพลของกลุ่มจะลึกซึ้งเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และการอบรมขัดเกลาระเบียบของสังคมนั้น ๆ ตลอดจนประสบการณ์และการถ่ายทอดทางพันธุกรรมเป็นปัจจัยประกอบ

๓. โรงเรียน เป็นสถานທີ່เด็กจะมีโอกาสได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งนี้เพราะ เป็นโอกาสที่เด็กจะได้สร้างสรรค์ในกลุ่มที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน เพื่อที่จะสามารถเข้าใจถึงความต้องการซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบัน เด็กจะได้รับการอบรมขัดเกลาและพัฒนาบุคลิกภาพจากโรงเรียนไม่ไ้ช่น้อย เพราะ เด็กสมัยใหม่ส่วนใหญ่มักมีชีวิตศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนเป็นระยะเวลายาวนาน โดยเฉพาะเด็กในครอบครัวที่มีฐานะอยู่ในชั้นคี่หรือปานกลางจะนิยมให้บุตรศึกษาเล่าเรียนใหม่มากที่สุด เพื่อความก้าวหน้าของชีวิตและการมีอาชีพที่มีเกียรติเป็นที่ยอมรับของสังคม โรงเรียนจึงมีโอกาสรอบล้อมและขัดเกลาอุปนิสัยของเด็กได้เป็นอย่างดี

๔. กลุ่มอาชีพ (Professional Group) เป็นกลุ่มตัวแทนที่มีความสำคัญต่อการอบรมขัดเกลาระเบียบทางสังคมนอกเหนือจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน และโรงเรียน เพราะ เป็นระดับที่ตนเอง ซึ่งจะมีระเบียบกฎเกณฑ์ ฉะนั้นบุคคลจำต้องเรียนรู้ระเบียบกฎเกณฑ์และการยอมรับเพื่อที่จะเขารวมกลุ่มได้ ดังนั้นจึงมีการรวมกลุ่มบุคคลที่มีความรู้สึกในการที่จะยึดถือระเบียบกฎเกณฑ์นั้น ๆ ว่าเป็นเสมือนของตนเอง (Identification) ซึ่งจะช่วยให้สามารถปฏิบัติในสิ่งที่กลุ่มนั้นยอมรับ แต่บางคนอาจปรับตัวเข้ากับกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ไม่ได้ เพราะระเบียบของกลุ่มอาชีพนั้นไม่อาจจะเข้ากับความรู้สึกนึกคิดที่ตนเคยปฏิบัติหรือเคยประสบมา เช่น เคยชีวิตเป็นพลเรือนแต่ต้องกลับมาเป็นทหาร ซึ่งมีระเบียบวินัยที่เข้มงวด อาจจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ขัดแย้ง ทำให้การอบรมขัดเกลาทำได้ไม่เต็มที่

เพราะการที่จะเปลี่ยนบุคลิกภาพของบุคคลเมื่อเป็นผู้ใหญ่แล้วทำได้ยาก ไม่เหมือนตอนที่ยัง
 เยาววัย ซึ่งสามารถซัดเกล้าแก้ไขใ้กาย ดังนั้นการอบรมในระยะที่ยัง เยาววัยจึง เป็นชั้น
 กอนต้นความสำคัญมาก เพราะเป็นช่วง ที่จะใช้ เป็น เครื่องวัดถึงผลสำเร็จของการที่จะอบรม
 ซัดเกล้าระเบียบแกเยาวชนของชาติให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ไ้มากน้อยเพียงใด ก็
 ขึ้นอยู่กับการควบคุมและความพร้อมของแต่ละสังคม

จากกลุ่มที่เป็นตัวแทนสำคัญของการอบรมระเบียบทางสังคมทั้ง ๔ กลุ่มที่กล่าว
 นานี้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวแทนดังกล่าวล้วนมีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของ
 แต่ละบุคคลในระดับที่แตกต่างกันออกไป ตั้งแต่เริ่มแรกที่ถือกำเนิดขึ้นมา กลุ่มตัวแทนที่ถือว่า
 มีความสำคัญก็ใดแก่ครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทุกขั้นตอนของ
 ชีวิต กล่าวคือสถาบันทั้ง ๔ ที่เป็นตัวแทนในการอบรมซัดเกล้าระเบียบทางสังคมนั้นล้วนมีความ
 สำคัญในแต่ละช่วงของการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันไป ตามสภาวะสิ่งแวดล้อมและสภาพของ
 สังคม แต่เนื่องจากการศึกษาในขั้นเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของศูนย์เยาวชนกับการเข้า
 ร่วมกิจกรรมศูนย์ของเยาวชนเป็นส่วนใหญ่ ตามคำจำกัดความที่โลกกล่าวมาแล้วข้างต้น กลุ่ม
 ตัวแทนที่มีอิทธิพลและบทบาทต่อพฤติกรรมของเยาวชนที่จะศึกษาในครั้งนีใดแก่ "กลุ่มเพื่อน"
 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวแทนที่จะ โน้มน้าวการพัฒนาพฤติกรรมของ เยาวชนให้เอนเอียงไปใด กล่าวคือ
 เยาวชนในวัยนี้ จะยึดถือค่านิยมของกลุ่มเป็นสำคัญมากกว่าสิ่งอื่นใด

ฉะนั้นในการที่จะพัฒนาเยาวชนให้มีบุคลิกภาพเป็นไปตามที่สังคมต้องการ จึง
 จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยการเข้ากลุ่ม เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะการ
 เข้ากลุ่มของ เยาวชน เป็นวิถีทางหนึ่งของการอบรมระเบียบทางสังคมแก่เยาวชน ทั้งนี้ใน
 การที่จะกำหนดให้เยาวชนมีบุคลิกภาพเป็นไปตามที่สังคมต้องการ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะ
 ต้องมีการพัฒนาคุณภาพของกลุ่มใหม่คุณสมบัติที่สอดคล้องและสมบูรณ์แบบเดียวกัน เพื่อจะส่งผล
 ต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมของ เยาวชนตามที่สังคมต้องการสืบต่อไป คราบใดที่ยัง
 ไม่มีการพัฒนาลักษณะของกลุ่มเพื่อให้เป็นไปควยดีตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โอกาสที่จะไ้รับ
 ความสำเร็จในการพัฒนาเยาวชนใหม่ความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและการ
 เปลี่ยนแปลงของสังคมย่อมทำได้ยาก การพัฒนาความเจริญของประเทศชาติไ้ไม่สามารถไ้
 จะดำเนินการไปใดควยดี ทั้งนี้เพราะเยาวชนของชาติซึ่ง เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญและมี
 จำนวนมากกว่าประชากรในระดับอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนานั้นปัญหาเยาวชน

นี่เป็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อการอยู่รอดของประเทศ เช่น ประเทศไทย จากการสำรวจ
 สำมะโนประชากรในปี ๒๕๑๓ ปรากฏว่ามีจำนวนประชากรที่จัดอยู่ในวัยที่เรียกว่า "เยาวชน"
 อยู่ประมาณ ๒๐% ของประชากรทั้งประเทศ แต่ประชากรเหล่านี้ส่วนใหญ่มีประสบการณ์
 การที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ ทั้งนี้ก็เพราะไม่สามารถที่จะปรับ
 ตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการ
 การพัฒนาบุคคลิกภาพ ซึ่งในสภาพสังคมปัจจุบันเยาวชนจะมีโอกาสในการที่จะศึกษามี
 ความกล้าในการที่จะเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งใดดีกว่าเยาวชนในรุ่นก่อน ๆ แต่การอบรม
 ระเบียบการสั่งสอนไม่สามารถที่จะสนองความต้องการดังกล่าว ฉะนั้นจึงก่อให้เกิดเป็น
 ปัญหาสังคมที่มีผลสืบเนื่องมาจากเยาวชน ซึ่งนับวันก็จะทวีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ส่วนปัจจุบัน
 จะส่งเสริมให้เยาวชนเหล่านี้มีการพัฒนาในทางที่ดีมีคุณภาพ โดยเฉพาะการให้การศึกษาใน
 การที่จะอบรมขัดเกลาระเบียบทางสังคมแก่เยาวชนทั้งในและนอกโรงเรียน ตลอดจนการ
 เข้ากลุ่มเพื่อรวมกิจกรรมในทางที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ดีขึ้นไป เพียงพอ เยาวชนส่วนใหญ่
 จึงมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานของสังคม ฉะนั้นในสภาพของสังคมปัจจุบันจึงเป็นที่
 ยอมรับกันว่าศูนย์เยาวชนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะช่วยแก้ปัญหาเยาวชนให้ลดลงทั้งนี้
 เพราะศูนย์เยาวชนเป็นงานที่ให้บริการด้านสหนาการแก่เยาวชนโดยตรง เพื่อให้เยาวชน
 ใ้รู้จักใช้เวลาว่างของตนที่มีอยู่กระทำแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม
 และประเทศชาติ แทนที่จะไปกระทำในสิ่งที่เป็นความผิด ซึ่งก็เป็นการปลูกฝังเสริมสร้างและ
 พัฒนาเยาวชนให้มีบุคคลิกลักษณะ อุทิศเสียใจต่อ และความประพฤติให้เป็นไปแต่ในทางที่ดีงาม
 ซึ่ง เป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยป้องกันแก้ไขปัญหากับเยาวชนดังกล่าวได้ทางหนึ่งจากหลาย ๆ
 ปัจจุบันที่มีอยู่

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าศูนย์เยาวชนนั้นมีบทบาทต่อการพัฒนาการ
 ของ เยาวชนในชาติอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะในกลุ่มของ เยาวชนที่ไม่มีโอกาสได้เข้าศึกษาใน
 โรงเรียนนั้น จะ เป็นกลุ่มเยาวชนที่สร้างปัญหามากกว่ากลุ่มประชากรอื่น ๆ ประกอบกับคุณ
 ภาพทางด้านการศึกษาที่มีคุณภาพไม่โดยมาตรฐาน เยาวชนส่วนใหญ่ถึงแม้จะผ่านการศึกษาใน
 ชั้นต้นมาแล้วก็ตาม แต่ไม่สามารถจะอ่านออกเขียนได้หลังจากที่จบการศึกษาแล้ว ในเมื่อ
 ประชากรส่วนใหญ่ไม่สามารถจะอ่านออกเขียนได้ ฉะนั้นย่อมเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความ
 เจริญในทางต่าง ๆ อาทิเช่น การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ตลอดจน

การพัฒนาพฤติกรรมบุคคลลักษณะให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำและกรูจกรับผิดชอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยมีความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะบุคคลิกภาพทั้งสองดังกล่าวเป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้อยู่ในมากในเด็กไทย ทำให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่สามารถที่จะดำเนินการไปอย่างรวดเร็วเท่าที่ควร ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีที่จะต้องพยายามเสริมสร้างการพัฒนาบุคคลิกภาพดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวของคนไทย เพื่อที่จะได้ก่อให้เกิดความรูจกรับผิดชอบมากขึ้น และจากการศึกษาลักษณะความสัมพันธ์การพัฒนาคือความเป็นผู้นำกับบทบาทของศูนย์เยาวชน (ตารางที่ ๑) ซึ่งให้เหตุผลการวิจัยเพื่อศึกษาถึงลักษณะการพัฒนาคือความเชื่อมั่นในตนเอง และการรูจกรับผิดชอบของ เยาวชนไทยในครั้งนี้ จะมีความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์เยาวชนกับการพัฒนาคือความเป็นผู้นำของ เยาวชน ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและรูจกรับผิดชอบมากขึ้น เพียงใด ตามสมมติฐานที่ว่า "เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์เยาวชน จะมีบุคคลิกภาพที่มีความเชื่อมั่นและรูจกรับผิดชอบมากกว่าเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์เยาวชน"

ตารางที่ ๑ การพัฒนาคือความเป็นผู้นำจำแนกตามกิจกรรมของการ เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน

กิจกรรม	การพัฒนาคือความเป็นผู้นำ		รวม
	สูง	ต่ำ	
การเข้าร่วมกิจกรรม	๓๗	๒๓	๑๐๐
การไม่เข้าร่วมกิจกรรม	๕๕	๔๑	๑๐๐
รวม	๑๓๖	๖๔	๒๐๐

$Q = 0.๓๕๘$

จากอัตราส่วนระดับการพัฒนาคือความเป็นผู้นำของ เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน (ตารางที่ ๑) แสดงให้เห็นว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์เยาวชน มีแนวโน้มของการพัฒนาคือความเป็นผู้นำแตกต่างจากเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์เยาวชน กล่าวคือในระดับของการพัฒนาคือความเป็นผู้นำจากเยาวชน ๒๐๐ คน

ถึงที่นำมาเป็นตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้อำนาจตัวแปรที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์
ดังกล่าว ๒ ตัวแปร คือ ตัวแปรอิสระซึ่งหมายถึงบทบาทของศูนย์เยาวชนในการที่จะอบรมขัด
เกลาเยาวชนของชาติให้ลักษณะเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (X) ส่วนตัวแปรตามนั้น
หมายถึงระดับของการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชน (Y) ซึ่งจัดแบ่งไว้ ๒ ระดับ คือ

- ก. ระดับที่วัดการพัฒนาความเป็นผู้นำสูง หมายถึง เยาวชนที่ไต่คะแนนจาก
การตอบแบบสอบถามในส่วนทั่วถึงพฤติกรรมในด้านความเชื่อมั่นและความรู้จักการรับผิดชอบ
ของเยาวชนที่ไต่คะแนนรวมทั้ง ๑๕๕ คะแนนขึ้นไป
- ข. ระดับที่วัดการพัฒนาความเป็นผู้นำต่ำ หมายถึง เยาวชนที่ไต่คะแนน
จากการตอบแบบสอบถามในส่วนทั่วถึงพฤติกรรมดังกล่าวและไต่คะแนนรวมทั้ง ๔๔ -
๑๕๕ คะแนน

ดังนั้นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
นั้นคาดว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน จะมีแนวโน้มที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนา
เยาวชนให้รู้จักช่วยตนเอง มีความรู้สึกรับผิดชอบต่ออย่างมีความภูมิใจ สามารถที่จะตัดสินใจ
ได้โดยตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะยังผลต่อการพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำให้กับเยาวชน
ของชาติ ทั้งนี้เพราะมีจำนวนเยาวชนที่เป็นสมาชิกและ เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนนั้นมี
อัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงถึง ร้อยละ ๗๗ ส่วนที่เหลือนอกนั้นมีการพัฒนา
อยู่ในระดับต่ำโดยเฉลี่ยในอัตราส่วนร้อยละ ๒๓ ในขณะที่เยาวชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกศูนย์
เยาวชนจะมีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงเพียงร้อยละ ๕๕ และที่จัดอยู่ใน
ระดับของการพัฒนาความเป็นผู้นำต่ำร้อยละ ๔๑ จึงสรุปได้ว่าตัวแปรทั้งสองที่นำมาศึกษา
วิจัยในครั้งนี้อำนาจสัมพันธ์สอดคล้องในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ค่าสหสัมพันธ์ที่ได

$Q = 0.๓๕๕$ นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับในระดับที่เข้าเชื่อ
ถือได้ ถึงแม้ว่าค่าที่ไต่จะไม่สูงมากก็ตาม ทั้งนี้เพราะจากการหาค่าสหสัมพันธ์ในรูปแบบของ
Q-coefficient นั้น ถือว่าค่าที่ได้ออกมาได้มากกว่ามีค่าตั้งแต่ ๐.๓ ขึ้นไปถือว่า

ยิ่งถ้าเป็นในสังคมที่มีกรรมบิดอเพศชายเป็นใหญ่ (Patriarchal) แล้ว ยิ่งจะเห็นถึงลักษณะของความแตกต่างในระหว่างเพศมากขึ้น กล่าวคือเพศชายนั้นจะเป็นผู้กำหนดการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาของครอบครัวหรือปัญหาจากสังคมภายนอก เพศหญิงนั้นไม่ค่อยมีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นฝ่ายตามมากกว่า ฉะนั้นลักษณะโครงสร้างของครอบครัวที่เป็นไปในลักษณะดังกล่าว อาจจะเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลก่อให้เกิดความแตกต่างในกันเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นผู้นำในระหว่างเพศแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เพราะโครงสร้างของสังคมที่กำหนดลักษณะความแตกต่างไว้ จึงทำให้ลักษณะการยอมรับชักเถลาระ เบี่ยงทางสังคมผิดแผกแตกต่างกันออกไป ซึ่งเป็นการยากที่จะแก้ไข เพราะโคยยึดถือกันเป็นชนบธรรมเนียมประเพณีสืบต่อกันมา ถึงแม้ว่ากาลเวลาและลักษณะของสภาพแวดล้อมจะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นก็ตาม ดัง เช่นในสภาพปัจจุบันนี้ถึงแม้ว่าโครงสร้างของครอบครัวที่เริ่มจะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือเปิดโอกาสให้เพศหญิงแสดงความรู้ความสามารถ และความคิดเห็นได้มากขึ้นก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติหรือแก่นแท้ของความจริง เพศชายก็ยังเป็นฝ่ายที่อยู่เหนือกว่าในกันของแนว โน้มและ โอกาสที่จะเป็นผู้นำอยู่นั่นเอง และเพื่อจะเป็นการทดสอบให้แน่ชัดว่าลักษณะของ โครงสร้างดังที่กล่าวมานั้นจะมีผลต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนชายและหญิงแตกต่างกันหรือไม่ จึงใต้นำลักษณะความแตกต่างทาง เพศมาศึกษาเปรียบเทียบกับการพัฒนาความเป็นผู้นำของ เยาวชนชายและหญิง โดยจำแนกออกเป็น ๒ กลุ่มด้วยกัน คือกลุ่มเยาวชนชายซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มที่เขารวมกิจกรรมศูนย์เยาวชนกับกลุ่มที่ไม่ใช่เขารวมกิจกรรมศูนย์เยาวชน เปรียบเทียบกับกลุ่มเยาวชนหญิงที่เขารวมกิจกรรมศูนย์เยาวชนและที่ไม่เขารวมกิจกรรมศูนย์เยาวชน ว่าจะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำแตกต่างกันจริงหรือไม่ ทั้งนี้เพราะได้ทดสอบไปของตนแล้วว่า การพัฒนาความเป็นผู้นำของ เยาวชนนั้นมีส่วนสัมพันธ์กับการเขารวมกิจกรรมของศูนย์ ฉะนั้นถ้าในสภาพของ โครงสร้างทางสังคมที่มีแนว โน้มการกำหนดบทบาทระหว่าง เพศชายและหญิงที่แตกต่างกันออกไปจะมีผลต่อลักษณะ ความสัมพันธ์ของการพัฒนาความเป็นผู้นำต่างกัน

๒๖

Howard J. Becker, Family, Marriage and Parenthood,
 (Boston, Mac.Graw-Hill Book, Inc., 1955), P.153.

ตารางที่ ๒ จำนวนเยาวชนที่มาใช้บริการของศูนย์เยาวชน กรุงเทพมหานคร
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙

พ.ศ.	ชาย	หญิง	รวม
๒๕๑๕	๕,๕๔๘	๔,๑๑๙	๑๔,๐๖๗
๒๕๑๖	๑๐,๒๑๕	๔,๗๓๒	๑๔,๙๔๗
๒๕๑๗	๑๒,๔๖๘	๕,๐๐๑	๑๗,๔๖๙
๒๕๑๘	๑๓,๖๐๖	๖,๔๑๔	๒๐,๐๒๐
๒๕๑๙	๕,๓๒๐	๔,๙๗๒	๑๐,๒๙๒

หมายเหตุ จำนวนสมาชิกลดน้อยลงในปี ๒๕๑๙ เพราะศูนย์เยาวชนส่วนลุมพินีและศูนย์
เยาวชนเทเวศร์ ยกเลิกสมาชิกเกาทั้งหมด

ที่มา กองสันตนาการ, สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร รายงานผลดำเนินงาน
งานศูนย์เยาวชน (เอกสารโรเนียว), ๒๕๒๐

จากการรวบรวมสถิติเยาวชนที่มาใช้บริการของศูนย์เยาวชนตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ -
๒๕๑๙ เป็นต้นมา ปรากฏว่าเยาวชนที่มาเข้าร่วมกิจกรรมและใช้บริการของศูนย์ฯ ส่วนใหญ่
จะเป็นเยาวชนชายมากกว่าเยาวชนหญิงในสัดส่วน ๒ : ๑ (และจากการทดสอบในตอนแรก
ที่ว่าศูนย์ฯมีบทบาทในการที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาบุคคลิกภาพความเป็นผู้นำให้กับเยาวชน)
ฉะนั้นเมื่อเยาวชนชายมีแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนมากกว่า ย่อมจะมีการ
พัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนหญิง เมื่อเป็นเช่นนี้ปัจจุบันนี้ในค่ายพักแรมจะมีผลต่อการ
พัฒนาความเป็นผู้นำ นอกจากนั้น Smast ๒๗. ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มเด็กนักเรียนในชั้น

๒๗

Millie S. Smast, Child Development and Leadership,

(The Mac. Millan Company, New York, 1967), p.321 - 9.

ประณตศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบและลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่น โดยศึกษาจากปัจจัยในคานาเพท ปรากฏว่าจากการสังเกตพฤติกรรมนั้นเด็กหญิงมีความรับผิดชอบมากกว่าเด็กชาย แต่เด็กชายจะมีลักษณะความเป็นผู้นำมากกว่าเด็กหญิง ผลการศึกษาเยาวชนจากสังคมทางตะวันตก ซึ่งอาจจะไม่สามารถนำมาใช้อธิบายกับเยาวชนสังคมทางตะวันออกได้ โดยเฉพาะในสภาพสังคมของไทย ทั้งนี้เพราะจากการศึกษาของสุจินต์ ปรีชาสามารถ^{๒๕} ในคานาเกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ปรากฏว่าทั้งเด็กหญิงและชายมีลักษณะการพัฒนาความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน และจากการศึกษาของวินิจ เกตขำ^{๒๖} ในกลุ่มเยาวชนที่มีอายุมากขึ้นในระดับชั้นการศึกษาชั้น ม.ศ. ๓ การพัฒนาความเป็นผู้นำในระหว่างเพศชายและหญิงมีลักษณะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการศึกษาถึงปัจจัยในคานาเพทที่มีผลต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำของสังคมทางตะวันตกและตะวันออกมีแนวโน้มที่ไม่เหมือนกัน แต่เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาดังบทบาทของศูนย์เยาวชนกับลักษณะการพัฒนาความเป็นผู้นำ โดยที่ได้นำปัจจัยในคานาเพทเข้ามาศึกษาถึงความสัมพันธ์สอดคล้องในการที่จะส่งเสริมให้การพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนชายและหญิง

^{๒๕} สุจินต์ ปรีชาสามารถ, ความคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่มีความประพฤติคล้อยตามและขัดกับสังคม, ปรวิญญานิพนธ์, วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๕.

^{๒๖} วินิจ เกตขำ, การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความคิดสร้างสรรค์ความเป็นผู้นำของเด็กนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ ในจังหวัดสุโขทัย, วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๖.

ตารางที่ ๓ การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนของ เยาวชนชายและหญิง

กิจกรรม	ชาย	หญิง
เข้าร่วมกิจกรรม	๕๖.๑๑% (๕๖)	๕๕.๓๖% (๕๕)
ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	๔๓.๘๙% (๓๖)	๔๔.๖๔% (๓๖)
รวม	๑๐๐.๐๐% (๘๒)	๑๐๐.๐๐% (๑๐๑)

จากอัตราส่วนในตารางที่ ๓ จะเห็นว่าเพศชายนั้นมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์เยาวชนมากกว่าเพศหญิงในอัตราส่วนร้อยละ ๑๐.๓๔ กล่าวคือในกลุ่มเยาวชนชายทั้งหมดที่ถูกสุ่มมา เป็นตัวอย่างนั้นรวมทั้งสิ้น ๘๒ คน จะเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนร้อยละ ๕๖.๑๑ ในขณะที่เยาวชนหญิงซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๑ คนนั้นมีอัตราส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนร้อยละ ๕๕.๓๖ ในเมื่อสัดส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนในระหว่างเพศทั้งสองมีความแตกต่างกันเช่นนี้ น่าจะเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาความเป็นผู้นำของ เยาวชนชายและหญิงแตกต่างกันออกไป ดังที่คนส่วนใหญ่มักจะคิดว่าเพศชายนั้นมีลักษณะความเป็นผู้นำมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุเนื่องมาจากลักษณะ โครงสร้างของสังคมที่มีการกำหนดบทบาทและสถานภาพของ เพศทั้งสอง แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับลักษณะแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนของ เยาวชนชายมากกว่าเยาวชนหญิง

ตารางที่ ๔ การพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนชายและหญิง

การพัฒนาความเป็นผู้นำ	ชาย	หญิง
ในระดับสูง	๒๒.๒๐% (๕๑)	๓๒.๐๓% (๘๕)
ในระดับต่ำ	๓๓.๘๐% (๓๑)	๒๗.๕๓% (๓๓)
รวม	๑๐๐% (๘๒)	๑๐๐% (๑๑๘)

$$D = 0.22$$

ในเมื่อเยาวชนชายมีแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนสูงกว่าเยาวชนหญิง ประกอบกับกิจกรรมต่างๆ การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เยาวชนมีการพัฒนาความเป็นผู้นำมากขึ้น ฉะนั้นเยาวชนชายซึ่งมีแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ มากกว่าเยาวชนหญิง จึงควรมีระดับการพัฒนาสูงกว่า แต่จากอัตราส่วนในตารางที่ ๔ เยาวชนหญิงจะมีแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนชาย กล่าวคือจากเยาวชน ๒๐๐ คน เป็นเยาวชนชายที่ถูกสุ่มมาเป็นตัวอย่างในครั้งนี้ ๘๒ คน จัดเป็นเยาวชนที่มีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำสูง ๕๑ คนหรือคิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๐ ในขณะที่เยาวชนหญิงจะมีจำนวนที่สุ่มมาในครั้งนี้ ๑๑๘ คน มีแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงถึงร้อยละ ๓๒.๐๓ อัตราส่วนร้อยละดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเยาวชนชายถึงแม้จะมีแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า เยาวชนหญิงแต่ก็ทำได้มีระดับความเชื่อมั่นและการรับผิดชอบสูง ซ้ำให้เห็นว่าเพศไม่ได้เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำ เพราะเมื่อแบ่งกลุ่มการศึกษาเยาวชนตามลักษณะการเข้าและไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ ปรากฏว่าเยาวชนทั้งสองเพศมีการพัฒนาระดับความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกันคือเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนจะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน

ตารางที่ ๕ การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนกับการพัฒนาความเป็นผู้นำใน
ระดับสูงและต่ำ

การพัฒนาความเป็นผู้นำ	การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ			ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ		
	เพศ			เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ในระดับสูง	๓๑.๓๕% (๓๓)	๘๑.๔๘% (๔๔)	๓๖.๖๑% (๓๗)	๕๐.๐๐% (๑๘)	๖๔.๐๖% (๔๑)	๕๓.๐๓% (๕๕)
ในระดับต่ำ	๒๘.๒๒% (๑๓)	๑๘.๕๒% (๑๐)	๒๓.๓๕% (๒๓)	๕๐.๐๐% (๑๘)	๓๕.๕๕% (๒๓)	๔๒.๕๓% (๔๑)
รวม	๑๐๐% (๔๑)	๑๐๐% (๕๔)	๑๐๐% (๑๐๐)	๑๐๐% (๓๖)	๑๐๐% (๖๔)	๑๐๐% (๑๐๐)

จากข้อมูลในการศึกษาวิจัยโดยแบ่งกลุ่มเยาวชนตามลักษณะเพศ จะเห็นได้ว่าทั้ง
เยาวชนชายและหญิงต่างก็มีอัตราการส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำสูงในกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วม
กิจกรรมศูนย์ฯ กล่าวคือทั้งเยาวชนชายและหญิงที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ มีระดับการพัฒน
ความเป็นผู้นำแตกต่างจากเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ ทั้งนี้จึงสรุปได้ว่าการเข้า
ร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ นั้นมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำ ทั้งนี้เพราะเยาวชนชายและหญิง
ที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ มีแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนที่ไม่เข้าร่วม
กิจกรรมศูนย์ฯ คือ

เยาวชนชายที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ จะมีอัตราการส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำใน
ระดับสูงร้อยละ ๓๑.๓๕ ส่วนเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ มีอัตราการส่วน
การพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงร้อยละ ๕๐.๐๐ และเยาวชนหญิงที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ จะมี
การพัฒนาความเป็นผู้นำร้อยละ ๘๑.๔๘ ส่วนเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ จะมี
ระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำร้อยละ ๖๔.๐๖ ฉะนั้นการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ นั้น

มีความสำคัญที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูง จากตารางที่ ๕ จะเห็นได้ว่า มื่อนำความแตก่างทางค่านิยมมาทดสอบ ปรากฏว่าความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนกับการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงและค่าไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือในกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนไม่ว่าจะเป็นเยาวชนชายหรือหญิงมีแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำเช่นเดิม แต่ถาเปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเยาวชนที่เขาและไม่เขารวมกิจกรรมศูนย์ฯ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนในระดับสูงหรือตำแหน่งชนอัยกับแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน เช่นการพัฒนาศูนย์ฯที่เขาและไม่เขารวมกิจกรรมศูนย์ฯรวม ๑๓๖ คน จะเป็นเยาวชนที่มีภาวะพัฒนาความเป็นผู้นำสูงที่เข้าร่วมกิจกรรม ๗๗ คน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าศูนย์เยาวชนมีบทบาทต่อการเสริมสร้างลักษณะการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนทั้งชายและหญิงเท่าเทียมกัน กล่าวคือเยาวชนที่เขาเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือหญิงมีแนวโน้มของการพัฒนาความเป็นผู้นำสูงกว่าเยาวชนที่ไม่เขารวมกิจกรรมศูนย์เยาวชน

อายุ การศึกษาทดลองในทางจิตวิทยาถือว่าอายุที่จะเกิดการพัฒนาขึ้นในคน จำเป็นต้องมีภาวะความพร้อมของแต่ละบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญ ในการที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาการในทางต่าง ๆ ดังนั้นการที่เยาวชนจะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำไคมากน้อยเพียงไคจึงขึ้นอยู่กับระดับของความพร้อมในเรื่องของอายุเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง กล่าวคือเยาวชนที่มีอายุมากกว่าย่อมจะมีแนวโน้มของการพัฒนาความเป็นผู้นำไคมากกว่าเยาวชนที่มีอายุน้อยกว่า เพราะมีภาวะความพร้อมในการที่จะพัฒนาอายุแล้ว และเพื่อเป็นการพิสูจน์ให้ทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว ประกอบกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไคแบ่งปัจจัยความสำคัญในเรื่องอายุออกเป็น ๓ ระดับด้วยกันคือ กลุ่มแรกหมายถึงเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๒ - ๑๔ ปี, กลุ่มที่สองมีอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๖ ปี และกลุ่มที่สามมีอายุระหว่าง ๑๗ - ๑๘ ปี การแบ่งระดับชั้นตอนอายุของกลุ่มเยาวชนต่าง ๆ ดังกล่าวถือตามหลักเกณฑ์การแบ่งกลุ่มกิจกรรมของศูนย์เยาวชน เพื่อสนองความต้องการของเยาวชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์ฯซึ่งสามารถช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างภายในกลุ่ม ทั้งนี้เพราะเยาวชนที่มีช่วงอายุในรุ่นราวคราวเดียวกัน ย่อมมีแนวความคิดและความต้องการสอดคล้องคลาดคลึงกัน โดยเฉพาะในระยะแรกเริ่มของการย่างเข้าสู่วัยรุ่นนั้น ถือเป็นช่วงระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่มีความสำคัญมาก เพราะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางกายและจิตใจอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นอุปสรรคที่ก่อให้เกิด

เป็นปัญหาแก่เยาวชน เพราะไม่สามารถที่จะปรับตัวให้ทันกับความต้องการของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อาทิเช่นการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนในวัยนี้จะมีการพัฒนาแตกต่างจากวัยเด็กมาก เพราะเป็นวัย ที่อยากจะแสดงออกถึงความสามารถของตนเองในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นความสามารถด้านการมีความคิดริเริ่มและการสร้างสรรค์ต่าง ๆ

ดังนั้นเราจึงกล่าวได้ว่าเยาวชนในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำมากกว่าบุคคลในวัยอื่น ๆ โดยเฉพาะในช่วงแรกเริ่มของวัยรุ่น เป็นวัยที่มีความกระตือรือร้นต่อลักษณะดังกล่าวมากกว่าบุคคลในวัยอื่น ๆ จากสาเหตุดังกล่าวคนส่วนใหญ่จึงมักให้ความสำคัญกับขั้นตอนของชีวิตในระดับนี้มากกว่าระดับอื่น ๆ ประกอบกับการมีความคิดว่าเยาวชนของสังคมจะเป็นเยาวชนที่ช่วยเสริมกำลังแก่ประเทศได้ จึงต้องเป็นเยาวชนที่ได้รับการฝึกฝนอบรมและเห็นตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติตนแต่ในทางที่ดีของผู้ใหญ่เป็นแกนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เยาวชนมีการพัฒนาบุคลิกภาพในด้านของความเป็นผู้นำ รู้จักการรับผิดชอบและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ฉะนั้นเมื่อเยาวชนได้เห็นแบบอย่างที่ดีประกอบกับมีวุฒิภาวะความพร้อมของการเติบโตมากขึ้น ย่อมจะมีแนวโน้มการรู้จักรับผิดชอบสูงขึ้น นั่นก็ถือเป็นการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนที่มีอายุน้อยกว่า

ตารางที่ ๒ อัตราส่วนร้อยละการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนในระดับอายุที่แตกต่างกัน

การพัฒนาความเป็นผู้นำ	ระดับอายุ		
	๑ - ๑๔	๑๕ - ๑๖	๑๗ - ๑๘
ในระดับสูง	๖๑.๖๗% (๗๔)	๗๘.๗๘% (๕๒)	๘๕.๗๑% (๑๒)
ในระดับต่ำ	๓๘.๓๓% (๕๖)	๒๑.๒๑% (๑๔)	๑๔.๒๙% (๒)
รวม	๑๐๐% (๑๒๐)	๑๐๐% (๖๖)	๑๐๐% (๑๔)

กลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๘ ปี มีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงร้อยละ ๖๑.๖๗ ระดับต่ำร้อยละ ๓๘.๓๓ ฉะนั้นเยาวชนในกลุ่มนี้จะมีการพัฒนาความ

เป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่าระดับคำรยละ ๒๓.๓๘

กลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๖ ปี มีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูง รอยละ ๓๘.๓๘ ระดับคำรยละ ๒๑.๒๑ ฉะนั้นเยาวชนในกลุ่มนี้จะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่าระดับคำรยละ ๕๗.๕๘

ส่วนกลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๗ - ๑๘ ปี มีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูง รอยละ ๘๕.๓๑ ระดับคำรยละ ๑๘.๒๕ ฉะนั้นเยาวชนในกลุ่มนี้จะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่าระดับคำรยละ ๗๑.๘๖

จากสถิติในตารางที่ ๘ ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนนั้นขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะความพร้อมของอายุ เพราะเยาวชนยิ่งมีอายุมากขึ้นยิ่งมีการพัฒนาความเป็นผู้นำสูงขึ้น ดังนั้นแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนที่มีอายุมากจะพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนที่มีอายุน้อย

ตารางที่ ๘ การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนของเยาวชนที่มีอายุในระดับที่แตกต่างกัน

กิจกรรม	ระดับอายุ		
	๑๒ - ๑๔	๑๕ - ๑๖	๑๗ - ๑๘
เข้าร่วมกิจกรรม	๕๘.๓๓% (๕๘)	๕๘.๕๕% (๓๖)	๕๖.๘๖% (๖)
ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	๕๑.๖๗% (๖๒)	๕๕.๕๕% (๓๐)	๕๓.๑๔% (๘)
รวม	๑๐๐% (๑๒๐)	๑๐๐% (๖๖)	๑๐๐% (๑๔)

จากสถิติในตารางที่ ๘ ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มเยาวชนที่มีแนวโน้มเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนมากที่สุด ได้แก่ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๖ ปี เพราะมีอัตราส่วนรอยละการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน รอยละ ๕๘.๕๕ และมีอัตราส่วนสูงกว่ากลุ่มเยาวชนอื่น ๆ รองลง

มาได้แก่กลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๒-๑๔ ปี ในอัตราส่วนร้อยละ ๔๘.๓๓ และ
 กลุ่มเยาวชนที่มีแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ น้อยที่สุด คือกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ
 ระหว่าง ๑๓-๑๔ ปี ซึ่งมีอัตราส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ ร้อยละ ๔๒.๘๖ การที่
 กลุ่มเยาวชนที่มีอายุมากขึ้นและมีแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ ลดลง ทั้งนี้ อาจ
 มีสาเหตุเนื่องมาจากเยาวชนเหล่านี้จำเป็นต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน เพื่อหารายได้มาจุน
 เจือครอบครัว จึงไม่มีเวลาที่จะให้ความสนใจในการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ
 ในขณะที่กลุ่มเยาวชนที่มีอายุน้อยกว่าและส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียนจึง
 อาจจะมีเวลาวางพอที่จะปลีกตัวไปเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฯ ได้ แนวโน้มการ
 เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ เยาวชนจึงสูงมากกว่าเยาวชนที่มีอายุมากขึ้น

ตารางที่ ๔ การพัฒนาความเป็นผู้นำของกลุ่มเยาวชนที่มีระดับอายุ
 แตกต่างกันระหว่างกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและ
 ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน

การพัฒนาความเป็นผู้นำ	เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ				ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ			
	ระดับอายุ				ระดับอายุ			
	๑๒-๑๔	๑๕-๑๖	๑๗-๑๘	รวม	๑๒-๑๔	๑๕-๑๖	๑๗-๑๘	รวม
ในระดับสูง	๓๐.๖๙% (๕๑)	๕๖.๑๑% (๓๑)	๘๓.๓๓% (๕)	๓๙% (๙๓)	๕.๓๓% (๓๓)	๑๐.๐๐% (๒๐)	๘๓.๕๐% (๖)	๕๙% (๕๙)
ในระดับต่ำ	๓๘.๓๑% (๖๙)	๑๓.๘๙% (๕)	๑๖.๖๗% (๑๑)	๒๓% (๒๓)	๕๖.๖๗% (๒๘)	๑๐.๐๐% (๑๐)	๑๒.๕๐% (๒)	๒๑% (๕๑)
รวม	๑๐๐% (๕๘)	๑๐๐% (๓๖)	๑๐๐% (๖)	๑๐๐% (๑๐๐)	๑๐๐% (๖๒)	๑๐๐% (๓๐)	๑๐๐% (๘)	๑๐๐% (๑๐๐)

การพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนนั้นขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะความพร้อมด้านอายุ
ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ ๔ ฉะนั้นเยาวชนที่มีอายุมากกว่าย่อมมีแนวโน้มที่จะพัฒนาความ
เป็นผู้นำได้มากกว่าเยาวชนที่มีอายุน้อยกว่า แต่สำหรับกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม-
ศูนย์เยาวชน จะมีลักษณะการพัฒนาความเป็นผู้นำแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะปัจจัยในด้าน
บทบาทของศูนย์เยาวชนมีส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชน ทำให้
เยาวชนในกลุ่มอายุ ๑๒-๑๖ ปีมีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่ากลุ่มเยาวชน
ที่มีอายุ ๑๓-๑๘ ปี ดังนั้นแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำของกลุ่มเยาวชนในวัยนี้จะมี
ความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์
เยาวชน ส่วนกลุ่มเยาวชนที่มีอายุมากขึ้นแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนจะ
ลดลง ดังนั้นการพัฒนาความเป็นผู้นำของกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้า-
ร่วมกิจกรรมศูนย์ฯจะไม่แตกต่างกันมาก ทั้งนี้เพราะมีวุฒิภาวะความพร้อมด้านอายุ
เป็นสาเหตุให้สัดส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำของกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมและไม่เข้า
ร่วมกิจกรรมศูนย์ฯมีการพัฒนาความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน ถึงแม้ระดับอายุจะมีผลต่อ
การพัฒนาความเป็นผู้นำ กล่าวคือการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงของกลุ่มเยาวชน
ทั้งสองทางมีสัดส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำเพิ่มขึ้นตามสัดส่วนของอายุ แต่เมื่อเข้ามา
ร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนลักษณะการพัฒนาความเป็นผู้นำก็เพิ่มขึ้น เช่น

เยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๒-๑๘ ปี ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน
จะมีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงร้อยละ ๓๐.๖๕ ในขณะที่กลุ่มเยาวชน
ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯจะมีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงร้อยละ
๘๓.๒๓

เยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๑๖ ปีในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯจะมีอัตรา
ส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๖.๑๑ ในขณะที่กลุ่มเยาวชน
ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ จะมีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงเพิ่มขึ้น
เพียงร้อยละ ๓๐

ส่วนเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๓-๑๘ ปีในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯจะมี
อัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงร้อยละ ๘๓.๐๓ ในขณะที่กลุ่มเยาวชน
ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯจะมีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงเพิ่มขึ้น
ร้อยละ ๘๗.๕๐

ร้อยละ ๘๗.๕๐

จากอัตราส่วนความแตกต่างของการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงและต่ำของ
เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเยาวชนตามลักษณะของกลุ่มอายุทั้งสามระดับคือ

กลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๒-๑๕ปี จะมีอัตราส่วนของเยาวชนที่มีการพัฒนา
ความเป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่าระดับต่ำร้อยละ ๗๑.๓๘

กลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๑๖ปี จะมีอัตราส่วนของเยาวชนที่มีการพัฒนา
ความเป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่าระดับต่ำร้อยละ ๗๒.๒๖

และกลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๗-๑๘ปี จะมีอัตราส่วนของเยาวชนที่มีการ
พัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่าระดับต่ำร้อยละ ๖๖.๖๖

กลุ่มเยาวชนที่มีระดับอายุเท่ากันและเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเยาวชนจะมีการ
พัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่าการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับต่ำแตกต่างกันมาก
โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๑๖ปี นั้นมีแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำแตก
ต่างกันมากกว่ากลุ่มเยาวชนอื่นๆ ทั้งนี้เพราะกลุ่มเยาวชนที่มีช่วงอายุระหว่าง ๑๕-๑๖ ปี
มีแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเยาวชนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุน
ให้อัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงของเยาวชนกลุ่มนี้มีการพัฒนาความเป็น
ผู้นำมากขึ้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าปัจจัยทางด้านอายุจะเป็นตัวแปรคู่ที่จะช่วยสนับสนุนให้
ลักษณะการพัฒนาความเป็นผู้นำสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กัน
เพิ่มขึ้น เป็นการเสริมสร้างลักษณะการพัฒนาบุคคลิกภาพความเป็นผู้นำให้แก่เยาวชน

การศึกษา การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการที่จะพัฒนาบุคคลิกภาพ
ของเยาวชนให้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ ทั้งนี้เพราะการที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ในโลก
ปัจจุบันมิใช่มีเพียงอาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคเท่านั้น
แต่จำเป็นต้องมีความรู้ความคิด และทัศนคติในทางที่ถูกต้องเหมาะสมตามบรรทัดฐานที่
แต่ละสังคมได้กำหนดไว้ ฉะนั้นการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่านั้นที่จะเป็นหนทาง
ที่จะนำความสำเร็จให้บรรลุถึงกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะการศึกษาย่อมช่วยให้
เยาวชนรู้จักคิดค้นหาวิธีการป้องกันอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผลโดยอาศัยวิชาการ
ต่างๆที่ศึกษามาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในภายภาคหน้า นอกจากนี้ยัง
สามารถที่จะแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นในทุกโอกาสให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล เพราะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของบุคคลและสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมการศึกษาให้ก้าวหน้าและกว้างขวางยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางคานวิทยาการที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในคานทาง ๆ ฉะนั้นการที่จะพัฒนาการศึกษาโดยอาศัยการศึกษาในโรงเรียนย่อมจะไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การศึกษานอกโรงเรียนโดยเฉพาะ การเรียนรู้ในแง่ของกิจกรรมการรวมกลุ่มทาง ๆ จึงเป็นขบวนการศึกษาที่มีความสำคัญต่อประเทศที่กำลังพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะเป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้แก่นักเรียนทุกระดับได้เรียนรู้ และไม่จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาการศึกษาอันยาวนาน

จากการสำรวจสำมะโนประชากร^{๓๐} เกี่ยวกับการพัฒนาทางการศึกษาของเยาวชนในและนอกโรงเรียน ปรากฏว่าเยาวชนที่มีโอกาสศึกษาอยู่ในโรงเรียนเพียงร้อยละ ๗๖ ซึ่งประชากรเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง ๑๐ - ๑๕ ปี เป็นระดับประชากรที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต แต่เยาวชนเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ เนื่องจากไม่มีโอกาสที่จะศึกษาหาความรู้ แนวโน้มการพัฒนาประเทศจะลดลง ทั้งนี้เพราะประชากรที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าเหล่านั้นเป็นประชากรที่มีแต่ปริมาณมีคุณภาพในการที่จะช่วยปรับปรุงแก้ไขสังคมให้ดีขึ้น และเนื่องจากการศึกษาในขั้นเป็นการศึกษาในคานพฤติกรรมของเยาวชนโดยเฉพาะ โดยมีสมมติฐานย่อยไว้ว่า เยาวชนที่มีโอกาสได้รับการศึกษาสูงมากเท่าใด ย่อมมีแนวโน้มที่จะพัฒนาบุคลิกภาพในคานทาง ๆ ได้ดีขึ้น เช่น การพัฒนาความเป็นผู้นำ กล่าวคือจะมีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับระดับความรู้ทางการศึกษา เป็นปัจจัยสนับสนุน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ, "การสำรวจสำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๕๑๓",

ตารางที่ ๕. จำนวนเยาวชนที่ระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำในกลุ่มเยาวชน
ที่มีการศึกษาต่างกัน

การพัฒนาความเป็นผู้นำ	ระดับการศึกษา	
	ป.๕ - ป.๗	มศ.๑ - มศ.๓
ในระดับสูง	๒๐.๑๓% (๓๑)	๓๕.๒๕% (๒๕)
ในระดับต่ำ	๓๕.๘๗% (๕๗)	๒๐.๓๗% (๑๗)
รวม	๑๐๐.๐๐% (๑๑๘)	๑๐๐.๐๐% (๘๒)

Q = ๐.๕๓๓

จากการเปรียบเทียบเยาวชนทั้งสองกลุ่มที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันนั้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาสูงกว่า จะมีแนวโน้มเรียนรู้การพัฒนาความเป็นผู้นำได้ดีกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาต่ำ กล่าวคือ

ในกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาในชั้นประถมศึกษา (ป.๕ - ป.๗) ซึ่งมีจำนวนของเยาวชนที่สุ่มมาเป็นตัวอย่างรวมทั้งสิ้น ๑๑๘ คน จัดเป็นเยาวชนที่มีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำสูง ๓๑ คน หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๒๐.๑๓ ส่วนที่เหลืออีก ๘๗ คนหรืออัตราส่วนร้อยละ ๓๕.๘๗ จัดอยู่ในระดับของเยาวชนที่มีการพัฒนาความเป็นผู้นำต่ำ

ส่วนกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (มศ.๑ - มศ.๓) ซึ่งมีจำนวนของเยาวชนที่สุ่มมาเป็นตัวอย่างรวมทั้งสิ้น ๘๒ คนนั้น จัดเป็นเยาวชนที่มีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำต่ำมี ๑๗ คน หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๒๐.๓๗

จากสัดส่วนของกลุ่มเยาวชนทั้งสองแสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษานั้นมีความสำคัญสัมพันธ์กับการพัฒนาความเป็นผู้นำของ เยาวชนอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เพราะเยาวชนที่มีระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่ำ กล่าวคือ กลุ่มเยาวชนที่มีระดับการศึกษา มศ.๑ - มศ.๓ จะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่ากลุ่มเยาวชนที่มีระดับการศึกษา ป.๕ - ป.๗ ร้อยละ ๑๕.๑๒ และความ

สัมพันธ $Q = 0.633$ แสดงว่าตัวแปรในคานการศึกษาที่มีส่วนในการที่จะสนับสนุนให้เยาวชน
 ชนมีการพัฒนาความเป็นผู้นำมากขึ้นจากการคำนวณหาคาสสัมพันธ

ตารางที่ ๑๐ การพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงของเยาวชน

กิจกรรม	การพัฒนาความเป็นผู้นำระดับสูง	
	ป.๕ - ป.๗	มศ.๑ - มศ.๓
เข้าร่วมกิจกรรม	๕๖.๓๔% (๔๐)	๕๖.๕๒% (๓๓)
ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	๔๓.๖๖% (๓๑)	๔๓.๐๘% (๒๘)
รวม	๑๐๐.๐๐% (๗๑)	๑๐๐.๐๐% (๖๑)

$Q = 0.09$

สัดส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนของเยาวชนแต่ละคนนั้นไม่ได้นับอยู่กับ
 ปัจจัยความแตกต่างของการศึกษา ทั้งนี้เพราะจากสถิติตารางที่ ๑๖ การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์
 เยาวชนในระดับชั้น ป.๕ - ป.๗ ร้อยละ ๕๖.๓๔ ส่วนเยาวชนในระดับชั้น มศ.๑ - มศ.๓
 ร้อยละ ๕๖.๕๒ สัดส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนของเยาวชนทั้งสอง กลุ่มที่มีระดับการ
 ศึกษาต่างกันนั้นไม่มีผลต่อแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน นอกจากนั้นคาสสัมพันธที่
 ได้ $Q = 0.09$ นั้น ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่าตัวแปรของการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยว
 ชนกับระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ ฉะนั้นการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนมากหรือน้อยจึง
 ไม่ได้นับอยู่กับปัจจัยทางคานการศึกษา แต่การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนนั้นมีอิทธิพล ต่อการ
 พัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงของ เยาวชนไ้มากกว่ากลุ่มเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์
 เยาวชนไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเยาวชนชั้น ป.๕ - ป.๗ หรือ มศ.๑ - มศ.๓ ทั้งนี้เพราะเยาวชน
 ทั้งสองกลุ่มต่างก็มีอัตราส่วนร้อยละการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงของเยาวชนที่เข้าร่วม
 กิจกรรมมากกว่าเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน

ตารางที่ ๑๑ อัตราส่วนร้อยละของการพัฒนาความเป็นผู้นำในกลุ่ม
เยาวชนที่เขาและไม่เขารวมกิจกรรมศูนย์เยาวชน

การพัฒนาความเป็นผู้นำ	การเขารวมกิจกรรมศูนย์ฯ			ไม่เขารวมกิจกรรมศูนย์ฯ		
	ระดับการศึกษา			ระดับการศึกษา		
	ป๕-๗	มศ๑-๓	รวม	ป๕-๗	มศ๑-๓	รวม
ในระดับสูง	๖๘.๕๗% (๕๐)	๘๘.๑๐% (๓๕)	๗๙% (๗๕)	๕๑.๖๗% (๓๑)	๗๐.๐๐% (๒๘)	๕๕% (๕๕)
ในระดับต่ำ	๓๑.๐๓% (๑๘)	๑๑.๙๐% (๕)	๒๓% (๒๓)	๔๘.๓๓% (๒๙)	๓๐.๐๐% (๑๒)	๔๑% (๕๑)
รวม	๑๐๐% (๕๘)	๑๐๐% (๔๐)	๑๐๐% (๑๐๐)	๑๐๐% (๖๐)	๑๐๐% (๕๐)	๑๐๐% (๑๐๐)

จากอัตราส่วนในตารางที่ ๑๑ จะเห็นได้ว่าเยาวชนที่เขารวมกิจกรรม
ศูนย์ฯจะมีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนที่ไม่เขารวมกิจกรรม
ศูนย์ฯ เพราะในกลุ่มเยาวชนที่มีระดับการศึกษา ป.๕-๗ เท่ากัน และมีระดับการพัฒนา
ความเป็นผู้นำในระดับสูงระหว่างเยาวชนที่เขารวมกิจกรรมและไม่เขารวมกิจกรรม
แตกต่างกัน ในกลุ่มเยาวชนที่เขารวมกิจกรรมศูนย์ฯ มีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็น
ผู้นำร้อยละ ๖๘.๕๗ ในขณะที่กลุ่มเยาวชนที่ไม่เขารวมกิจกรรมศูนย์ฯ มีระดับการพัฒนา
ความเป็นผู้นำร้อยละ ๕๑.๖๗ ฉะนั้นเยาวชนที่เขารวมกิจกรรมศูนย์ฯ จะมีแนวโน้มการ
พัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่าร้อยละ ๑๗.๓๐ เป็นการชี้ให้เห็นว่าการพัฒนา
ความเป็นผู้นำมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับโอกาสการเขารวมกิจกรรมศูนย์ฯ และเมื่อนำ
ปัจจัยในด้านการศึกษาเป็นตัวแปรคุม เพื่อทดสอบถึงลักษณะการพัฒนาความเป็น
ผู้นำระหว่างตัวแปรทั้งสองนั้น (การพัฒนาความเป็นผู้นำและการเขารวมกิจกรรม
ศูนย์ฯ เยาวชน ของกลุ่มเยาวชน ๒๐๐ คน) ปรากฏว่าลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปร

ดังกล่าวมิได้เปลี่ยนแปลงไป ในขณะที่เดียวกันยังช่วยเพิ่มสัดส่วนความสัมพันธของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามเพิ่มขึ้น คือเคิมเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน ถ้ามีระดับการศึกษา ยิ่งสูงขึ้นจะมีอัตราส่วนแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนที่มีระดับการศึกษา น้อยกว่า เช่น กลุ่มเยาวชนที่มีระดับการศึกษาป.๕-๗ จะมีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงร้อยละ ๕๑.๖๗ ส่วนกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาสูงขึ้นในชั้นม.ศ. ๑-๓ จะมี อัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงร้อยละ ๗๖ ฉะนั้นในกลุ่มเยาวชนที่ไม่เข้าร่วม กิจกรรมศูนย์เยาวชน หากมีการศึกษาสูงจะมีแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำแตกต่างกัน ร้อยละ ๑๘.๓๓ แสดงว่าระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีผลสนับสนุนให้เยาวชนมีโอกาสที่จะพัฒนา ความเป็นผู้นำได้มากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาน้อยกว่า และเมื่อปัจจัยในด้านการศึกษามีผลต่อ การพัฒนาความเป็นผู้นำให้สูงขึ้น เช่นนี้ เมื่อนำระดับการศึกษาเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์การ เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน ความสัมพันธ์ดังกล่าวยิ่งเพิ่มความสัมพันธ์กันในทางบวกมากขึ้น ทั้งนี้เพราะทั้งตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และตัวแปรกึ่งกลางก็มีทิศทางความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน ดังนั้นลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนจึงเพิ่มความ สัมพันธ์กันมากกว่าลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน กล่าวคือในกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาระดับ ป.๕-๗ จะมีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับ สูงร้อยละ ๖๘.๕๗ ซึ่งมีลักษณะความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจากกลุ่มเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ศูนย์เยาวชนร้อยละ ๑๗.๓๐ ในขณะที่กลุ่มเยาวชนที่มีระดับการศึกษา ม.ศ. ๑-๓ จะมีอัตรา ส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำร้อยละ ๘๘.๐๐ ซึ่งมีการพัฒนาความเป็นผู้นำสูงกว่ากลุ่มเยาวชน ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนร้อยละ ๑๘.๐๐

จากอัตราส่วนดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าทั้งตัวแปรตาม(การพัฒนาความเป็นผู้นำ) และตัวแปรกึ่งกลาง(การศึกษา) ต่างก็มีความสัมพันธ์ต่อกัน ฉะนั้นอัตราส่วนร้อยละความสัมพันธ์ ของตัวแปรดังกล่าวจึงเพิ่มความสัมพันธ์สอดคล้องกันมากขึ้น เพราะเมื่อปัจจัยในด้านการ ศึกษาเข้ามาเป็นตัวกลุ่มเพื่อจะวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวว่าจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ปรากฏว่าลักษณะความสัมพันธ์ตัวแปรทั้งสามกลับทวีความสัมพันธ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะว่า เยาวชนที่มีการศึกษาสูงขึ้น ระดับการศึกษาจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาความเป็นผู้นำให้สูง ตามไปด้วย อาทิเช่น ในกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนและมีระดับของการ

เป็นผู้นำโดยเฉลี่ยร้อยละ ๗๗.๐๐ จึงกล่าวได้ว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ มีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ โดยเฉลี่ยร้อยละ ๑๘.๐๐ ซึ่ง
 เป็นอัตราส่วนที่มีระดับความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม
 กล่าวคือเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ จะมีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำสูงมากกว่าเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ ในขณะที่เมื่อนำตัวแปรคุณค่านการศึกษาเข้ามาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองจะทวีความสัมพันธ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะ
 เยาวชนที่มีระดับการศึกษาสูงมากขึ้น จะมีแนวโน้มพัฒนาความเป็นผู้นำได้ดีกว่าเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า (ตารางที่ ๑๑) การพัฒนาความเป็นผู้นำในแต่ละระดับชั้นอยู่กับปัจจัยในค่าน
 การศึกษาด้วย กล่าวคือในกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ และมีระดับการศึกษา ป.๕ -
 ป.๗ เยาวชนจะพัฒนาความเป็นผู้นำสูงร้อยละ ๒๘.๘๗ ส่วนระดับการศึกษา มศ.๑ - มศ.๓
 เยาวชนจะพัฒนาความเป็นผู้นำสูงร้อยละ ๘๘.๑๐

จึงสรุปได้ว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ ซึ่งมีระดับการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาจะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำสูงมากกว่าเยาวชนที่มีระดับการศึกษาในชั้นประถมศึกษาโดยเฉลี่ยร้อยละ ๑๘.๑๓

ในขณะที่กลุ่มเยาวชนซึ่งไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ และมีระดับการศึกษา
 ระหว่าง ป.๕ - ป.๗ มีเยาวชนที่พัฒนาความเป็นผู้นำสูงร้อยละ ๕๑.๒๗ ส่วน มศ.๑ - มศ.๓
 มีเยาวชนที่พัฒนาความเป็นผู้นำสูงร้อยละ ๓๐.๐๐

ฉะนั้นเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ ซึ่งมีระดับการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา
 มีการพัฒนาความเป็นผู้นำสูงมากกว่าเยาวชนที่มีระดับการศึกษาในชั้นประถมศึกษาโดยเฉลี่ย
 ร้อยละ ๑๘.๐๓

จากอัตราส่วนดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าทั้งตัวแปรตาม (การพัฒนาความเป็นผู้นำ)
 และตัวแปรคุณ (การศึกษา) ต่างก็มีความสัมพันธ์ต่อกัน ดังนั้นอัตราส่วนร้อยละความสัมพันธ์ของ
 ตัวแปรดังกล่าวจึงมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน

เพราะเมื่อนำปัจจัยในค่านการศึกษาเข้ามาเป็นตัวแปรคุณเพื่อจะวิเคราะห์ลักษณะ
 ความสัมพันธ์ดังกล่าวว่าจะแปรเปลี่ยนไปหรือไม่ จะเห็นได้ว่าลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวกับ
 ทวีความสัมพันธ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะเยาวชนที่มีการศึกษาสูงจะช่วยให้ส่งเสริมการพัฒนาความ
 เป็นผู้นำให้สูงตามไปด้วย อาทิเช่น ในกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ฯ และมีระดับการ

ศึกษาชั้นประถมศึกษาจะมีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำร้อยละ ๒๕.๕๖ ในขณะที่กลุ่มเยาวชน-
 ชนกลุ่มเดียวกันแต่มีระดับการศึกษาในชั้นที่สูงขึ้นระดับมัธยมศึกษา จะมีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็น
 เป็นผู้นำร้อยละ ๕๕.๖๖ จึงสรุปได้ว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์และมีระดับการศึกษาใน
 ชั้นมัธยมศึกษาจะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่ากลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาในระดับ
 ชั้นประถมศึกษาโดยเฉลี่ยร้อยละ ๓๐.๑๐ ในขณะที่กลุ่มเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน-
 ชน แต่มีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำของ เยาวชนในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าการพัฒนา
 ความเป็นผู้นำของกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาต่ำกว่า แต่สัดส่วนของการพัฒนาความเป็นผู้นำ
 ไม่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เช่นเกี่ยวกับกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนควย ดัง
 นั้นตัวแปรในคานการ เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนและ ระดับการศึกษาจึงมีผลต่อการพัฒนาความเป็น
 เป็นผู้นำของ เยาวชน

ฐานะทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยในคานฐานะทางเศรษฐกิจมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ
 ลักษณะ การพัฒนาบุคคลิกภาพของ เยาวชน ทั้งนี้เพราะในสภาพครอบครัวที่มีความเพียบพร้อมใน
 คานของปัจจัยทั้ง ๔ โอกาสที่จะส่งเสริมการพัฒนาบุคคลิกภาพในคานต่าง ๆ ให้กับบุตรหลาน
 ได้เป็นอย่างดี ไมว่าจะเป็นในคานของการอบรมเลี้ยงดูทั้งทางคานร่างกายและจิตใจ ตลอดจน
 ทั้งสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ ฉะนั้นเด็กที่อยู่ในสภาพครอบครัวดังกล่าว ย่อมจะได้รับการ
 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาความเจริญทั้งทางคานร่างกายและจิตใจควบคู่กันไป แนวโน้มการหลอ
 หลอมพฤติกรรมในคานต่าง ๆ ไมว่าจะเป็นทางคานการพัฒนาความเป็นผู้นำที่เพิ่มความเชื่อมั่น
 ในตนเองและรู้จักหน้าที่ตลอดทั้งบทบาทที่พึงจะกระทำในทางตรงกันข้ามถ้าฐานะทางเศรษฐกิจ
 ของครอบครัวไม่ดี กล่าวคือมีฐานะยากจน พอแม่ปลูกครองต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวจนไม่
 มีเวลาดูแลอบรมสั่งสอนให้บุตรหลานประพฤติตนแต่ในทางที่คานทั้งในคานร่างกายและจิตใจ
 ฉะนั้นจึงไม่เป็นปัญหาเลยว่าเยาวชนที่อยู่ในฐานะครอบครัวที่ไม่ดีมักจะมีแนวโน้มของพฤติกรรม
 ในคานที่เบี่ยงเบนออกจากบรรทัดฐานของสังคม นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกไม่เป็นตัวของตัวเอง
 ไม่กล้าแม่แต่จะคัดค้านปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากการศึกษาวิจัยของ
 Aevey and Humber^{๓๑} ที่กล่าวไว้ว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือ

๓๑

Richard Aevey and J.W. Humber, The Development of Human Behavior (New York: Mac.Millan Book Company, 1961), P.310-329.

จัดอยู่ในระดับขั้นต้นนั้นจะมีลักษณะเด่นคือ เป็นเด็กที่ไม่ค่อยมีเหตุผลในการที่จะพิจารณาตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังไม่เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองที่จะพึงมีต่อครอบครัวและสังคม ฉะนั้นเด็กเหล่านี้จะไม่ค่อยมีความรับผิดชอบ

ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่จะชี้ถึงบทบาทและการพัฒนาบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลในสังคมได้เช่นเดียวกับปัจจัยในท่านอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาความเป็นผู้นำในลักษณะที่จะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่น มีเหตุผลอันส่วนใหญจะเป็นลักษณะพื้นฐานการอบรมสั่งสอนของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับปานกลางหรือระดับสูง ฉะนั้นเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมจะมีแนวโน้มที่จะพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี

ตารางที่ ๑๒ การพัฒนาความเป็นผู้นำของ เยาวชนที่มีฐานะ การพัฒนาเศรษฐกิจแตกต่างกัน

การพัฒนาความเป็นผู้นำ	ฐานะเศรษฐกิจสูง	ฐานะเศรษฐกิจต่ำ
ในระดับสูง	๒๖.๕๑% (๕๑)	๓๐.๓๑% (๕๕)
ในระดับต่ำ	๓๓.๐๕% (๕๕)	๒๘.๖๒% (๑๕)
รวม	๑๐๐.๐๐% (๑๐๖)	๑๐๐.๐๐% (๖๕)

Q = ๐.๐๕

เยาวชนส่วนใหญ่จะมีฐานะเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยดี กล่าวคือจากกลุ่มเยาวชน ๒๐๐ คนที่สุ่มมาเป็นตัวอย่างนั้น มีจำนวนเยาวชนที่มีฐานะเศรษฐกิจดีหรือจัดอยู่ในระดับสูง ๖๔ คน ส่วนเยาวชนที่มีฐานะเศรษฐกิจไม่ดีหรือจัดอยู่ในระดับต่ำ ๑๓๖ คน ปรากฏว่าเยาวชนที่มีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงและมีฐานะเศรษฐกิจที่ร้อยละ ๓๐.๓๑ ส่วนเยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีย่อมจะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำของ เยาวชนในระดับสูงร้อยละ ๒๖.๕๑ ดังนั้น

เขาวงกตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าจะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำไ้มากกว่า เขาวงกตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าร้อยละ ๓๕.๕๐ จึงสรุปได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจมีผลต่อการส่งเสริมลักษณะ การพัฒนาความเป็นผู้นำของเขาวงกตในทางหนึ่ง กล่าวคือ เขาวงกตที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ยิ่งจะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงมากยิ่งขึ้น เพราะค่าสหสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกับ ๑.๐๘ เป็นการแสดงให้เห็นถึงทิศทางของตัวแปรทั้งสองว่ามีลักษณะความสัมพันธ์ต่อกันและกัน

ตารางที่ ๑๓ การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เขาวงกตกับฐานะทางเศรษฐกิจ

กิจกรรม	ฐานะเศรษฐกิจสูง	ฐานะเศรษฐกิจต่ำ
เข้าร่วมกิจกรรมฯ	๕๖.๖๕% (๓๖)	๓๕.๕๔% (๒๓)
ไม่เข้าร่วมกิจกรรมฯ	๔๓.๓๕% (๒๘)	๖๔.๔๖% (๔๑)
รวม	๑๐๐.๐๐% (๑๐๖)	๑๐๐.๐๐% (๖๔)

การเข้าร่วมกิจกรรมของเขาวงกตที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจดีและไม่ดีนั้นมีความสัมพันธ์กัน แต่ไม่แตกต่างกันมาก ทั้งนี้เพราะจากจำนวนเขาวงกตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ๖๔ คน จะเป็นเขาวงกตที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เขาวงกตร้อยละ ๕๖.๖๕ ในขณะที่เขาวงกตในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เขาวงกตร้อยละ ๓๕.๕๔ ฉะนั้นเขาวงกตที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจึงมีแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เขาวงกตมากกว่าเขาวงกตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี ในอัตราส่วนร้อยละ ๒๐.๖๘ และการที่เขาวงกตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เขาวงกตอีกอาจจะมีสาเหตุเนื่องมาจากต้องช่วยครอบครัวทำมาหากินหรือช่วยทำงานบ้าน จึงไม่มีเวลาว่างที่จะมาเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เขาวงกต ผิดกับเขาวงกตที่มีฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัวดีหรือไม่ก็อดร้อนและไม่มีการที่จะช่วยหารายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว เพราะมีฐานะเศรษฐกิจดีอยู่แล้ว

เยาวชนพวกนี้จะมีเวลามาก ฉะนั้นแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนได้มากกว่า เยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

ตารางที่ ๑๔ การพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรม ศูนย์เยาวชน จำแนกตามระดับฐานะทางเศรษฐกิจ

การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์			ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์		
	ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ			ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ		
	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ
ในระดับสูง	๖๑.๐๘% (๘๓)	๓๓.๘๑% (๑๓)	๖% (๖๕)	๓๔.๕๘% (๔๘)	๖๘.๒๘% (๒๘)	๓๒% (๓๒)
ในระดับต่ำ	๓๘.๘๖% (๓๐)	๒๖.๐๘% (๖)	๓๖% (๓๖)	๒๕.๔๒% (๑๕)	๓๑.๓๑% (๑๓)	๖๘% (๒๘)
รวม	๑๐๐% (๑๑๓)	๑๐๐% (๒๓)	๑๐๐% (๑๐๐)	๑๐๐% (๕๕)	๑๐๐% (๔๑)	๑๐๐% (๑๐๐)

จากสถิติในตารางที่ ๑๓ แสดงให้เห็นว่าระดับฐานะทางเศรษฐกิจนั้นมีผลต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำและการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน กล่าวคือเยาวชนในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะมีแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาความเป็นผู้นำแก่เยาวชน เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูง เช่น อัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนร้อยละ ๖๑.๐๘ และระดับต่ำร้อยละ ๓๘.๘๖ ฉะนั้นกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนจะมีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่าระดับต่ำร้อยละ ๒๖.๐๘ ส่วนเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจะมีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงร้อยละ ๓๔.๕๘ และระดับต่ำร้อยละ ๖๕.๔๒ ฉะนั้นกลุ่มเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนจะมีลักษณะการพัฒนาความเป็นผู้นำแตกต่างกันร้อยละ ๔๕.๑๖

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใน
 สถานะทางเศรษฐกิจ แต่การพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนขึ้นอยู่กับปัจจัยในด้านการ
 เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเยาวชนเป็นประการสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำของ
 เยาวชน และเนื่องจากเยาวชนที่สุ่มมาเป็นตัวอย่างในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจ
 กิจที่ไม่ดี ตลอดทั้งแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเยาวชนก็มีน้อย ฉะนั้นเยาวชนเหล่านี้
 จึงไม่ค่อยมีการพัฒนาความเป็นผู้นำเท่าที่ควร นอกจากนี้รายได้ส่วนใหญ่ของครอบครัว
 จะไม่แน่นอนเป็นประเภทหาเช้ากินค่ำ กล่าวคือรายได้ที่หาได้ไม่พอกับรายจ่ายเพราะ
 จากการวิจัยจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๒๐๐ ครัวเรือนนั้นส่วนใหญ่แม่จะต้องทำมาหากินเพื่อ
 หารายได้มาช่วยจุนเจือครอบครัว

ตารางที่ ๑๕ อัตราส่วนร้อยละของรายได้ตกเดือนในครัวเรือนต่างๆ
 บริเวณสลัมคลองเตย

รายได้	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
๑ - ๕๐๐	๒๑	๑๐.๕
๕๐๑ - ๕๙๐	๓๔	๑๗.๐
๕๙๑ - ๑,๒๐๐	๔๕	๒๒.๕
๑,๒๐๑ - ๑,๒๙๐	๒๔	๑๒.๐
๑,๒๙๑ - ๒,๐๐๐	๑๗	๘.๕
๒,๐๐๑ - ๒,๔๐๐	๑๖	๘.๐
๒,๔๐๑ - ๒,๘๐๐	๑๖	๘.๐
๒,๘๐๑ - ๓,๒๐๑	๑๔	๗.๐
๓,๒๐๑ - ๔,๐๐๐	๘	๔.๐
๔,๐๐๑ - ๔,๕๐๐	๕	๒.๕

จากรายได้ถึงเฉลี่ยของครอบครัวในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมหนึ่งได้ ๑,๒๕๔.๕๐บาท

นั้น ซึ่งให้เหว้าครอบครัวส่วนใหญ่จะมีรายได้ต่ำร้อยละ ๓๐.๕ ส่วนครอบครัวที่มีรายได้สูงมีเพียงร้อยละ ๒๑.๕ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่แตกต่างกันมากระหว่างครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและไม่ดี ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าการศึกษาวิจัยกลุ่มเยาวชนในบริ เวณแหล่ง เสื่อมโทรมที่ถูกลืมมาเป็นตัวอย่างในครั้งส่วนใหญ่เป็นเยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี โอกาสในการที่จะพัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพและเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตจึงมีแนวโน้มที่จะสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้น้อยมาก ทั้งนี้เพราะปัจจัยในถิ่นเศรษฐกิจนั้นเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้เยาวชนมีโอกาสได้รับการฝึกฝนอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ นอกจากฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีแล้วยังไม่มีความมั่นคงในอาชีพที่ทำอยู่เลย ทั้งนี้เพราะครอบครัวเหล่านั้นจะมีอาชีพส่วนใหญ่เป็นพวกที่ไร้แรงงานมากกว่าอาศัยความสามารถ (ตารางที่ ๑๖)

ตารางที่ ๑๖ : ลักษณะอาชีพของครอบครัวในสลัมคลองเตย

ประเภทของอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
กรรมกร	๖๒	๓๑
ช่างฝีมือ, กรรมกรโรงงาน	๕๐	๒๐
กรรมกรขนส่ง	๕๐	๒๐
ขายของ	๓๐	๑๕
เสมียนพนักงาน	๒๐	๑๐
พนักงานบริการ	๔	๒
ผู้ประกอบการวิชาชีพ, ช่างเทคนิค	๒	๑
อื่น ๆ	๒	๑
รวม	๒๐๐	๑๐๐

ลักษณะอาชีพของครอบครัวในกลุ่มเยาวชนที่ถูกลืมมาเป็นตัวอย่างนั้นไม่มีความแน่นอน และเป็นอาชีพที่ค่อนข้างต่ำ อาศัยการไร้แรงงานมากกว่าไร้ความสามารถหรือความรู้ที่แท้จริงมา เช่น ส่วนใหญ่จะมีอาชีพเป็นกรรมกรร้อยละ ๓๑ รองลงมาก็เป็นช่างฝีมือ

กรรมกรขนส่ง ค้าขาย ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่เป็นอาชีพที่ไม่แน่นอนและขาดความมั่นคง จากปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้มีผลต่อการพัฒนาเยาวชนให้เติบโตไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เพราะปัจจัยในทางเศรษฐกิจนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะส่งเสริมให้เยาวชนมีการพัฒนา ในทางที่ดีขึ้น ฉะนั้นปัญหาใหญ่ที่จะต้องแก้ไขจึงขึ้นอยู่กับ การปรับปรุงฐานะทางเศรษฐกิจของ เยาวชนเหล่านี้ใหม่ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างไม่แรนแค้น ใน เมื่อฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว เหล่านี้ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น เยาวชนเหล่านี้ก็นับว่า โน้มที่จะได้รับการอบรมขัดเกลาในทางที่ดีขึ้น โอกาสการพัฒนาความเป็นผู้นำก็จะสูงขึ้นตามไป

ลำดับที่ ลำดับที่การเป็นลูกคนที่เท่าใดในครอบครัว ย่อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนา บุคคลิกภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาความเป็นผู้นำ ซึ่ง Adler ได้ตั้งข้อสังเกตและสรุปผลไว้ ว่า ลำดับที่ที่แตกต่างกันนั้นย่อมจะส่งผลให้เยาวชนแต่ละคนมีการพัฒนาบุคลิกภาพที่ไม่ เหมือนกัน ดังนี้คือ

ลูกคนโต เมื่อแรกเกิดมามีก็จะยังความตื่นเต้นให้แก่พ่อแม่และญาติตายาย ยิ่ง ถ้าเป็นพ่อแม่ที่ปรารถนาจะใคร่ครอบครองแล้ว ลูกคนโตย่อมเป็น "ขวัญใจของพ่อแม่" และได้รับการ ประคบประหงมอย่างเต็มที่ แต่เมื่อมีลูกคนใหม่เกิดขึ้นความรักและความสนใจที่เคยให้ลูก คนโตจะลดลง ทั้งนี้เพราะพ่อแม่เห็นว่าลูกที่เกิดใหม่นั้นยังเล็กไม่สามารถที่จะช่วยตนเองได้ ลูกคนโตก็จะรู้สึกว่าเขาถูกแย่งความรักไป จึงต้องต่อสู้ทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ความรักนั้นกลับคืน มา บุคลิกภาพของลูกคนโตจึงมักเป็นคนเอาจริง เอาใจต่อชีวิต มีความรับผิดชอบ

ลูกคนรอง เมื่อพ่อแม่ประสบการณจากการเลี้ยงลูกคนแรกมาแล้ว พอมีลูกคน ต่อมาก็คอยผ่อนคลายเป็นความวิตกกังวลและความเคร่งเครียดลงไปบ้าง ไม่เหมือนตอนเลี้ยงลูกคนแรก ซึ่งพ่อแม่วิตกว่าตนจะทำอะไรไม่ถูกต้อง ฉะนั้นการที่พ่อแม่เลี้ยงลูกอย่างสบายจะส่งผลให้เด็ก ไม่เป็นคนเคร่งเครียด ดังนั้นลูกคนรองจึงมักมีนิสัยรักสนุก ไม่ค่อยสนใจที่จะเป็นผู้นำหรือ ผู้รับผิดชอบเท่าลูกคนโต

ส่วนลูกคนสุดท้าย โดยมากมักได้รับความเอาใจใส่มากกว่าลูกคนอื่น ๆ เพราะพ่อแม่เห็นว่าตนจะไม่มีลูกเล็ก ๆ อีกแล้ว จึงรวมชูความรักใคร่เอ็นดูลูกคนสุดท้าย พวกพี่ ๆ ก็เห็นวางใจเล็กไม่ห่างจะสูดคนใด จึงให้ความช่วยเหลือเป็นส่วนมาก ฉะนั้นการเป็นคนสุดท้ายจึงมีทั้งผลดีและผลเสีย คือ ข้อดีของการเป็นลูกคนสุดท้ายทำให้เด็กรู้สึกรักนับถือตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่จะรักและนับถือผู้อื่น ความอัจฉริยภาพไม่ค่อยมี เพราะมีแต่คนคอยพะเนาะพะนอนเอาใจจนอยู่แล้ว แตกมขอเสียเพราะเด็กได้รับการตามใจเช่นนี้อยู่เสมอ จะทำให้เด็กได้ใจและถือความต้องการของคนเป็นสำคัญ เอาแต่ใจไม่ค่อยมีเหตุผล และไม่มีความรู้สึกการรับผิดชอบ เพราะมีคนคอยให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว ฉะนั้นลูกคนแรกจึงมักจะถูกฝึกให้มีความรับผิดชอบมากกว่าลูกคนที่มาในครอบครัว เทียบกับการช่วยให้เด็กที่เป็นลูกคนแรกได้เรียนรู้ถึงความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นลักษณะจำเป็นสำหรับผู้นำทุกคน เด็กที่ไม่ได้ผู้นำส่วนมากจะเป็นลูกคนเล็ก เพราะมีความรับผิดชอบน้อยที่สุด จะเห็นได้จากการศึกษาของ Cattell ^{๓๓.} ที่ศึกษาถึงลักษณะความเป็นผู้นำของนักวิทยาศาสตร์ที่มาจากขนาดของครอบครัวต่าง ๆ ปรากฏว่าได้จำนวนนักวิทยาศาสตร์คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ดังนี้

ครอบครัวที่มีลูก ๒ คน	เป็นคนโต	๕๓.๔ %
	เป็นคนเล็ก	๔๖.๖ %
ครอบครัวที่มีลูก ๓ คน	เป็นคนโต	๔๔.๐ %
	เป็นคนกลาง	๓๑.๒ %
	เป็นคนสุดท้าย	๒๔.๘ %
ครอบครัวที่มีลูก ๔ คน	เป็นคนโต	๓๖.๑ %
	เป็นคนที่ ๒	๒๒.๐ %
	เป็นคนที่ ๓	๒๑.๘ %
	เป็นคนสุดท้าย	๑๙.๙ %

๓๓.

John R. Cattell, Child Psychology : Behavior and Development, (John Wiley and Sons, Inc. New York, 1967),

จากผลการศึกษาของ Cattell พบว่าเปอร์เซ็นต์ของนักวิทยาศาสตร์ที่มาจาก
ลูกคนโตจะลดลงเมื่อขนาดของครอบครัวใหญ่ขึ้น แต่ลูกคนโตก็ยังมีเปอร์เซ็นต์การเป็นผู้นำสูง
กว่าลูกคนอื่น ๆ ในครอบครัวเดียวกัน ฉะนั้น Cattell จึงมีความคิดเห็นว่าบุตรคนโตจะมี
การพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าบุตรคนอื่น ๆ ตามที่ Adler โลกดาวไวต์แรก

ตารางที่ ๑๗ การพัฒนาความเป็นผู้นำของบุตรคนโต, คนรอง, คนสุดท้อง

การพัฒนาความเป็นผู้นำ	คนโต	คนรอง	คนสุดท้อง
ในระดับสูง	๓๐.๕๕% (๒๔)	๒๘.๓๕% (๑๐๘)	๔๘.๔๕% (๕)
ในระดับต่ำ	๒๕.๔๑% (๑๐)	๓๑.๒๑% (๔๕)	๕๕.๕๒% (๕)
รวม	๑๐๐.๐๐% (๓๔)	๑๐๐.๐๐% (๑๕๓)	๑๐๐.๐๐% (๕๕)

จำนวนเยาวชนที่สุ่มมาในครั้งส่วนใหญ่จะเป็นเยาวชนที่เป็นสมาชิกในระดับที่ไม่ใช่คนโตหรือคนสุดท้อง กล่าวคือในจำนวนเยาวชนที่สุ่มมาเป็นตัวอย่างในครั้งหนึ่งสิ้น ๒๐๐ คนนั้น เป็นเยาวชนในอันดับที่ไม่ใช่บุตรคนแรกและคนสุดท้องถึง ๑๕๗ คน เป็นคนโต ๓๔ คน และคนสุดท้อง ๙ คน การพัฒนาความเป็นผู้นำในแต่ละกลุ่มนั้น (ตารางที่ ๑๗) แสดงให้เห็นว่าที่มีการพัฒนาความเป็นผู้นำสูง ๒๘.๓๕% เป็นเยาวชนที่มีการพัฒนาความเป็นผู้นำต่ำ ๓๑.๒๑% เยาวชนที่เป็นบุตรคนสุดท้องมีจำนวน ๕ คน ซึ่งจัดเป็นเยาวชนที่มีการพัฒนาความเป็นผู้นำสูง ๔๘.๔๕% และเป็นเยาวชนที่มีการพัฒนาความเป็นผู้นำต่ำ ๕๕.๕๒% แต่เนื่องจากสถิติดังกล่าวข้างต้นเป็นสัดส่วนของเยาวชนที่ถูกสุ่มมา เป็นตัวอย่าง โดยบังเอิญ ดังนั้นจำนวนของเยาวชนในแต่ละลำดับชั้นการเป็นสมาชิกของครอบครัวจึงมีจำนวนที่ไม่เท่าเทียมกัน การที่จะเปรียบเทียบสัดส่วนความแตกต่างกันอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องเปรียบเทียบสัดส่วนให้อยู่ในอัตราส่วนร้อยละที่เท่ากันด้วย ซึ่งมีอัตราการพัฒนาความเป็นผู้นำแตกต่างกัน (ตารางที่ ๑๗) แสดงให้เห็นว่าบุตรคนโตมีการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าบุตรคนอื่น ๆ เพราะ

เขาวงกตที่เป็นบุรุษคนโตจะมีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงร้อยละ ๗๐.๕๕ และมีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับต่ำร้อยละ ๒๙.๔๕ ฉะนั้นเขาวงกตที่เป็นบุรุษคนโตจะมีแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่าการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับต่ำร้อยละ ๔๑.๑๐

เขาวงกตที่เป็นบุรุษคนรองจะมีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงร้อยละ ๖๘.๗๕ และมีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับต่ำร้อยละ ๓๑.๒๕ ฉะนั้นเขาวงกตที่เป็นบุรุษคนรองจะมีแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงมากกว่าการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับต่ำร้อยละ ๓๗.๕๐

เขาวงกตที่เป็นบุรุษคนสุดท้ายจะมีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงร้อยละ ๔๔.๔๔ และมีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับต่ำร้อยละ ๕๕.๕๖ แสดงว่าเขาวงกตที่เป็นบุรุษคนสุดท้ายมีอัตราส่วนการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงน้อยกว่าร้อยละ ๑๑.๑๒ การพัฒนาความเป็นผู้นำของเขาวงกตตามลำดับที่การเป็นบุรุษคนที่เท่าใดของครอบครัวจึงมีแนวโน้มแตกต่างกันตามที่ Adler ได้ทำการศึกษาไว้ กล่าวคือบุรุษคนโตจะมีแนวโน้มการพัฒนาความเป็นผู้นำในการที่จะมีความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นใจตนเองมากกว่าบุรุษคนอื่น ๆ โดยเฉพาะจากผลของการวิจัยจะเห็นได้ว่าบุรุษคนโตมีการพัฒนากันต่าง ๆ ดังกล่าวในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบุรุษคนรอง ๆ ลงไป และยังครอบครัวที่ที่มีแนวโน้มการมีบุตรเป็นจำนวนมากโอกาสในการที่จะหนุนอุ้มดูแลอย่างใกล้ชิดจะลดลง เพราะมีปัจจัยและภาระทางบ้านอื่น ๆ ตลอดจนบุรุษคนอื่น ๆ ที่จะคอยให้ความดูแลเอาใจใส่ด้วยการที่จะพะเนาะพะนอนอยู่กับบุรุษคนโตคนเดียวช่วยเป็นไปไม่ได้ ซึ่งเป็นสาเหตุให้การอบรมขัดเกลาที่เด็กได้รับเปิดโอกาสให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองบ้างในบางครั้ง ซึ่งเท่ากับฝึกให้เด็กรู้จักการรับผิดชอบต่อครอบครัวรับภาระเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามมีข้อที่น่าสังเกตประการหนึ่งว่าเขาวงกตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในที่นี้ ถึงแม้ว่าจะมีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำแตกต่างกันในระดับการเป็นบุรุษคนโตคนรองและคนสุดท้าย สิ่งที่เป็นอุปสรรคคือลักษณะการรับผิดชอบต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นของเขาวงกตในที่นี้ ส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาในทางที่ไม่ถูกต้องเท่าที่ควร ประกอบกับพ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ยากจน โอกาสที่จะทำนุบำรุงการเลี้ยงดูบุตรหลานจึงเป็นไปในลักษณะตามมีตามเกิดเท่านั้น คืออุทิศเวลาส่วนใหญ่ให้กับการทำมาหากินใหม่ชีวิตอยู่รอดไปวัน ๆ

หนึ่งไม่มีเวลาในการที่จะอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูบุตรของตนได้อย่างเต็มที่ บางครั้งในวันหนึ่ง ๆ อาจจะไม่ค่อยมีเวลาแม้แตจะนั่งพูดคุยกัน เด็กจะถูกทอดทิ้งปล่อยปละละเลย จนในที่สุดจะก่อให้เกิดเป็นปัญหาขึ้น เพราะ เด็กขาดความอบอุ่นมั่นคงทางใจ ฉะนั้นแนวโน้มที่เยาวชนเหล่านี้ จะเบี่ยงเบนไปก่อการเซาแถ่ม ซึ่งถ้าเมื่ออยู่เซาแถ่มเพื่อนที่คิดและมีพื้นฐานการอบรมที่ดีมากก็จะทำให้เยาวชนนั้นได้สิ่งที่ชกเชยในทางที่ดี และจะพัฒนาตนเองให้เข้ากับกลุ่มจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กมีความเชื่อมั่นใจตนเองเพิ่มขึ้น แต่ถาหากเซาแถ่มเยาวชนที่มีสภาพความเป็นไปที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือได้รับความบีบคั้นทางกานจิตใจเช่นเดียวกัน ก็จะเป็นการเพิ่มความกดดันในทางไม่ดีให้กับเยาวชน การพัฒนาในกานต่าง ๆ ก็จะเป็นไปในทางตรงกันข้าม

ตารางที่ ๑๔ จำนวนบุตรในครัวเรือนของแต่ละครอบครัว

จำนวนบุตร	จำนวนครัวเรือน	คิดเป็นร้อยละ
ไม่มี	๕	๒.๕
๑	๕	๔.๕
๒	๑๒	๖.๐๐
๓	๒๕	๑๒.๐๐
๔	๒๔	๑๒.๐๐
๕	๒๖	๑๓.๐๐
๖	๓๐	๑๕.๐๐
๗	๒๕	๑๒.๕๐
๘	๒๑	๑๐.๐๐
๙	๑๕	๕.๕๐
ไม่ตอบ	๑	๑.๐๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

$$\bar{X} = ๕.๑๕$$

จากสถิติในตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่าครอบครัวของเยาวชนที่ตกเป็นกลุ่มตัว

